

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
Előfizetési ár: Egész évre: 6 frt; Félévre: 3 frt;
Negyedre: 1 frt 50 kr. Egy szám ára: 15 kr.
Folyó számla: Erdélyi Bank 2851—2900.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDÉMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
Népies lótenyésztésünk, tekintettel az állami beavatkozásra. <i>Hajnal József</i>	167
A székelyföld és népe. <i>T. M.</i>	168
Gazdáinkat érdeklő 1898. évi fontosabb törvényeink. II. <i>Dr. Papp József</i>	169
Utmutatás a sertésvesz ellen való védekezésre. II.	170
A tejjgazdaság ügye Svéd-, Északnémetország és Dániában. VIII. <i>Kerekes Lajos</i>	170
Tárca:	
Az acetylén világítás. Dr. B. S.	169
Nedves lakás. — Citrom és narancs konzerválása. — Öntött vas keményítése. — A f férgek furásai ellen. — Padló gomba. — Sonka, kolbász stb.-ről penész eltávolítása. — Megszáradt faedények. — Ragasztó gummi	170
Kisbetegek szakközlemények:	
Fagyfoltok a fatorzseken. — Szőlőkarók kátrányozása. — Dohos zab javítása. — Nagyszemű málna és ribizske. — Kipróbált patakenőcs. — A gyümölcsfák sebeinek gyógyítása. — Búzából olaj. — Lisztnek ónba csomagolása	171
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. Török Mihály	171
Egyleti élet:	
Az állatorvosi közszolg. államosítása tárgyában tett felterjesztés	173
Kormányintézkedések:	
Mezőgazd. érdekképviselet. — A gazdatiszti qualificatio ügye. — Gyümölcsészeti oktatás. — Vasúti száll. díjkezd. — Pályázat erdősítési jutalmakra	173
Vegyes közlemények	174
Közgazdaság, üzlet, forgalom:	
Osztrák vélemény a búzaringról	174
Az állatbiztosítás kérdése. Monostori Károly	174
A vidéki pénzügyi helyzetek reformja. — A sztrájk — zsarolás. — Uzsoratorvény Angliában. — Föld a népnek	175
Hirdetések	

Népies lótenyésztésünk, tekintettel az állami beavatkozásra.

Mióta a ragadós tüdőlob egyrészt, a sertésvesz pedig másrészt a szarvasmarha- és a sertéskereskedés csökkenését előidézte, a juhkereskedés pedig már régóta hanyatlóban van s a francia piac elvesztése óta még inkább alább került, azóta mindinkább előtérbe tolul lókereskedelmünk, emelkedvén gyors lépésben lóexportunk.

Lovainknak nagyobb számban való kiszállítását, illetve a külföldnek lovaink iránti nagyobb fokú érdeklődését némiképp a bécs-berlini távlovaglásra szerzett dicsőségnek lehet tulajdonítani. Nagyobb lendületet nyert lókivitelünk a görög-török háború alkalmával is, a hol lovaink, eddigi értesítések szerint, tökéletesen beváltak. S ennek tulajdonítható — eltekintve ausztriai és romániai rendes vevőinktől, — hogy újabban nagyban exportálunk Német- s Franciaországba; utóbbi ország részéről a keresletet az 1900-ban tartandó világkiállítás idézi elő s ha eddigi jelek nem csalnak, a kiállítás révén fokozódó párisi helyi forgalmat nagy részben magyar lovak fogják lebonyolítani.

Lovaink értékesítése ilyképpen folyton kedvezőbbé válván s egyéb állataink és állati termékeink értékesítése pedig ellenkezőleg csökkenést mutatván, nem lehet talán csodálkozni, sőt egészen természetes, hogyha lótenyésztésünk körébe tartozó viszonyok s körülmények az e szak iránt érdeklődők között egészen az aprólékosságig nagyobb figyelemben részesíttetnek. Miként a falusi gazda, ki legszebb s leghasznosabb állatjára, legyen az ló, tehén vagy más állatnem, a legnagyobb gonddal van, úgy kell, hogy a lótenyésztés iránt érdeklődő hivatott közegek is, minden éteren feltűnő, talán jelentéktelennek is látszó jel iránt fogékonyak és érzékenyek legyenek.

Tagadhatatlan, hogy az ország lótenyésztése — főleg az állami beavatkozás révén — évről-évre javul, emelkedik De azt sem tagadhatja el senki, hogy az emelkedés az állami beavatkozás és segítség mérvéhez képest nem elegendő, hogy lóanyagunk javulása nem tart lépést az állam által hozott anyagi áldozatokkal Ennek legközelebbi okát abban véljük, hogy a kiscgazda a legjobb tenyészkancaját is jó pénzért kész áruba bocsátani bármikor és vesz magának helyette olcsót, a mely rövid számításu üzlet mellett marad némi kis haszon; hogy tulajdonképpen ilyenkor alaposan megkárosodott, hogy valóságban nagy tökéletet veszített el jó tenyészkancajában, azt a legtöbb kiscgazda nem akarja tudni, mert reá csak a pillanatnyi haszon bír vonzerővel. Azt meg épenséggel nem akarja belátni sok gazda,

hogy egy lehajtott, rosszul tartott hasas kancza erőteljes és jó fejlődőképességű magzatot nem adhat. A legrosszabb szokásoknak egyike az is, hogy gazdáink egy része a csikókkal az első és második évben, mikor legnagyobb gonddal kellene reájuk lenni, nagyon keveset törődik, azoktól a zabot lehetőségig távol tartja, — pedig ekkor legtöbb kell, hogy kijusson belőle — és csak a harmadik évben, midőn kis szüketartás már nem érthetna sokat, midőn közeleg az eladás ideje, kezdik jobban zabolni, sok helyen valóságban sertésmódra kihizlálni. Eme szokás rombol legtöbbet lótenyésztésünkön és még nagyobb baj, hogy ezen szokás kiirtására módot találni nem lehet.

Mindennapi dolog az is, hogy a kiscgazda a legelőbb keze ügyébe akadó mént bocsátja kanczájára, nem törődve a minőséggel, csak legyen az minél olcsóbb; de nem tagadható végre az sem, hogy sokszor nem talál jó mént kanczájához, dacára annak, hogy lótenyésztésünk minősége ma olyan, hogy a népies tenyésztés igényei mindig kielégítést nyerhetnek. És mivel mégsem nyernek kielégítést, azt annak tulajdonítom — ma a lókereslet emelkedésével még inkább, mint néhány évvel ezelőtt — hogy tenyészanyagunk legjava kereskedők kezébe kerül. Köztudomásu, hogy lókereskedőink leginkább 3¹/₂—4 éveseket vesznek; fiatalabbakat nem, mert azokat azonnal nem értékesíthetik; öregebbeket nem, mert azok közül megfelelőt már nem találhatnak. Nagy kedvvel veszik a méneket, melyeket kiheréltetnek és ily módon ezen anyag akár a belsőföldön marad, akár a külföldre megy, tenyésztesünkre nézve már elveszett. Kis tenyésztő természetesen odaadja csődorét a legelső kinnált elfogadható árért, mert nem várhat az államra, mely csekély számban vásárol mént és csak a négy évet betöltöttöket; nem várhat a községekre sem, mert nem tudja, szükségük van-e ilyen ménre; nem várhat azért sem, mert kérdés, tudja-e valaki, kinek ménre szüksége van, hogy nála megfelelő tenyészanyag van? Sokszor meg lótenyésztési szakértelme oly csekély a kiscgazdának, hogy nem képes ménjének, mint jó tenyészanyagnak értékét megbecsülni s azt aránylag olcsó pénzen odaadja a kereskedőnek.

Ennek természetes következménye — a mint naponként látjuk és a mezőrendőrségi törvény kényszerítése következtében folyton növekedően érezzük — az, hogy községeink valamire való méneket a legjobb akarat mellett sem képesek beszerezni, hisz a kereskedők a legjavát már elszedték előlük olcsó pénzen és ők kénytelenek csekélyebb minőségért többet fizetni. Hasonlóképp jár az állam is a ménvásárlásoknál.

Hogy ez tény, volt alkalmam még a

Babós és Társai

vaskereskedők

KOLOZSVÁRT,

Belközép-utca 25. sz.

Ajánlják dúsán felszerelt raktáraikat
vas, szerszám, gazdasági és konyha felsze-
reléi cikkekben

a legjutányosabb árak
mellett.

Ugy a helybeli, valamint a vidéki
t. gazdaközönség b. pártfogását kérve, biz-
tosítjuk pontos kiszolgálásunkról.

(123. 1—26.)

Babós és Társai.

Nincs többé PERONOSPÓRA.

(92. 4—12.)

Vitrolin.

A legjobb és legbiztosabb peronospora elleni szer.

Aránylag olcsóbb, mint bármely más szer, mert kiadóbb, erősebb és teljesen peronospora mentessé teszi a szőlőket, burgonyát, veres szőlőt stb.

Árak: 1/2 kiló 40 kr., 1 kiló 80 kr., 6 kiló (1 holdnyi területre elegendő) 4 frt 50 kr.

Egyedül kapható: LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél és vegyészeti laboratóriumában Maros-Ujvárt, Erdély.

— Kolozsavart kapható BURGER FRIGYES gyógyárú kereskedésében. —

mezőrendőrségi törvény életbe léptetésének ideje előtt észlelni. Egyik-másik községből elvitték a kereskedők luxusról a légből kapott méneket darabonként 4-500 frtért s maradt a mi nekik nem kellett. Jött következő évben az állam s vett a visszamaradtakból, most már ötévesek közül 600 frtért darabját; a prima tehát a kereskedők révén herélés alá került, a köztenyésztésnek elveszett és — ugyan rossznak legtávolabbról sem mondható, de mégis csak másodrendű minőség került az állam kezébe. S ebben a tényben találok nagyrészt az okát, hogy lótenyésztésünk a kívánt fejlődést nem mutatja s ezen tény hoz arra az aggodó gondolatra, hogy lótenyésztésünk hanyatlását épen a fokozott kereslet és export fogja előidézhetni, hogy ha az állam idejekorán sürgősen és radikálisan be nem avatkozik.

A beavatkozás legelső és nagyon hatásos eszköze az lenne, ha az állam csakis 2 $\frac{1}{2}$ —3 éves méneket vásárolna,* idősbeket csak kivételesen, fiatalabbakat sohasem. Ily módon a kereskedőknek elébe vázna, a prima anyag közül választhatná, tehát a méncsikók legjavának egy része megmenthető lenne a köztenyésztés számára. A mezőrendőrségi törvény a községeket kellő számu tenyészmén tartására kötelezi; egyrészt tehát hogy a községek a törvény szavainak eleget tessenek, másrészt hogy e köteleességük teljesítésében kellő támogatásban részesüljenek, czélszerű lenne, ha az állam az eddigieknél sokkal nagyobb mérvű vásárlásokat eszközölne, természetesen csakis a három évesek közül és azokat egy évi nevelés után, a már jónak bizonyult szokás szerint részint kedvezményes árban, részint pedig a vételárnak részletekben való visszafizetése mellett a községeknek tenyésztésre kiosztaná. Hogy e vásárlások még számottevőbbek legyenek, el kellene tekinteni az éves méncsikók beszerzésétől, melyeknek rendszerint 50%-a a későbbi korban mint meg nem felelő kiheréltetik. A három éves mének közül egy évi nevelés után az állam alig lenne kénytelen néhányat kiselejtezni, mielőtt fedezetési állomásra, illetve községeknek való eladásra kerülnének és így körülbelül olcsóbb és jobb anyag birtokába kerülne, egyben a lótenyésztés iránti kedvet a jelenleginél nagyobb mérvben előmozdítaná.

Maguk a községek is ma már arra törekednek, hogy három éves méneket szerezzenek be, mert a négyévesek közül választani elkésnek; a beszézésnek azonban nagy és megfontolandó akadálya az, hogy a vevők nem igen tudják, kinek van eladó ménje, az eladók pedig nem találják meg a vevőket. Egyrésze ugyan összekeverül az országos vásárokon és a tenyészmén-vizsgálatok alkalmával, azonban a vásárok kis része tartatik a tenyészidény előtti időben, a tenyészmén-vizsgálatok pedig minden évben más-más időben és sokszor más helyen is szoktak végbemenni. Azért szerfelett kívánatos lenne, ha a tenyészidény-vizsgálatok a kora őszi időben állandóan fix napon és ugyanazon helyen történnének, hogy bárki, bár mikor tájékozódhasson, hol és mely időben tartatik meg a ménvizsgálat, a hol szükségletét beszerezhetné és nem lenne kénytelen bizottságostul faluról felura, megyéből megyébe vándorolni, míg egy megfelelő tenyészmenre szert tehet. E nap kitűzésénél figye-

* Vásárol az állam ilyeneket is.

Szerk.

lemmel kellene lenni az országos nagyobb helységekben esetleg a heti vásárokon és azokkal összekötni. Minden járásban elegendő lenne egy, legfeljebb két helyet kitűzni a tenyészmenek vizsgálatára. Ezen állandóan meghatározott helyeken és időben szerezné be esetről-esetre az állam is három éves ménjeit; ekkor kellene az esetleges állami és gazdasági egyesületi díjazásokat, valamint a helyenként szokásos parasztlóversenyeket is megtartani. Idővel ide szoknának kereskedőink, sőt még a külföldi lóvásárló publikum is, hogy a bizottság által tenyésztésre alkalmatlannak talált és így értékében csökkent állatot olcsóbban kevesebb költséggel és fáradsággal szerezhessek be. A ménvizsgálatokhoz volnának utasítandók a közös hadseregbeli és honvédségi lóavató és vásárló bizottságok is, illetve ezen a napokon és helyeken kellene a katonalóvásárlásokat is megelteni, midőn a bizottságok esetleg három éveseket is szerezhetnének be s ekként jobb anyaghoz jutnának. Sokat azonban e bizottságoktól addig, míg a közvetítő kereskedőktől, lószállítóktól való vétel teljesen be nem lesz szüntetve, nem lehet remélni, mert a kiscgazda nyers lovával nem konkurálhat a kereskedőnek, bár csekélyebb értékű, kikent-fent és behecztelt lovával. Hiszen a jelenlegi eljárás mellett a bizottságok nem egyszer a lótenyésztés iránti kedvet rontják, midőn gúnyosan tekintenek egy-egy gazda lovára, esetleg megtekintésre sem érdemesítik, a midőn aztán a tulajdonos reményeiben csatlakozva s elkedvelnitve az ott leskelődő kupecznek, az előző napon ígért áránál olcsóbban adja oda és néhány hét múlva látni kénytelen, hogy állatjából mégis katonaló lett.

Az évente állandó helyen és időben tartott ménvizsgálatokat a kül- és belföldi kecskedőkön kívül a kül- és belföldi luxurló-tartó közönség is felkeresné és megkímélve útiköltségeket és többszörös közvetítési díjakat, a tenyésztőknek egy-egy állatért többet ajánlhatna, maga pedig olcsóbban jutna hozzá, mintha napokig keresne és utazgatna.

Ha még a ménvizsgálatok napján és helyén apaállat vizsgálat, azaz bika, kan és kos vizsgálat tartatnék, a tenyészállatvevő s eladó, valamint az állattenyésztés iránt érdeklődő közönség még inkább hozzászokna, idővel mintegy vérévé válna az élvezet és tanulmányozás, valamint tapasztalatok szerzése czéljából e helyeknek felkeresése, a mi állattenyésztésünkre általában csakis jó hatással lehetne. Ily helyekre természetesen az egész járás bikáit, kanjait, kosait — miként a méneket — nem, hanem csak az illető községek, esetleg még a közel fekvő községek apaállatait lehetne felhajtani és az apaállatvizsgáló bizottság szokta megítélés alá venni.

Ezek képeznék azon modózatokat, melyekkel nagyrészt meg lehetne akadályozni, hogy legjobb tenyészmenek a kereskedők kezébe ne kerüljenek s illetve a köztenyésztésre el ne vesszenek, mi által lótenyésztésünk, még nagy kereslet esetén is fokozott mérvben fejlődne. E fejlődéshez azonban szükséges a jó kanczaanyaghoz való ragaszkodás is, melyet az állam két uton mozdíthatna elő.

Az első lenne fokozatos díjazás általi hozzászoktatása a tulajdonosoknak, miszerint jó kanczájukon egy könnyen tul ne adjanak, állatdíjazások alkalmával a kancza csikók közül csakis a 3-4 évesek lennének díjazan-

dók azzal a kijelentéssel, hogy a díjazott kancza, ha valamikor mint tenyészkanca szopós vagy választott csikóval elő fog vezetetni, a mennyiben számba vehető átöröklő hibája nincs és a csikó is szép, az első díjnak kétszeresével fog díjaztatni, esetleg egy harmadszori elővezetés alkalmával annak háromszorosával

A jó kanczaanyag megtartásának második módja lenne, ha a közös hadsereg és a honvédség, a mennyiben a heréltekkel a szükséglet nem fedezhető, megelőzve a kereskedőket, 3 éves kanczákat venne és azokat használat előtt egy évig csikónevelő telepeken tartaná. E kanczák idővel visszakerülnek tenyészidők kezébe és mint anyakanczák lótenyésztésünknél még jó szolgálatokat tehetnének.

Ezekben törekedtem népies lótenyésztésünk gyorsabb fejlődésére akadályozólag ható s csak látszólag csekélynek feltűnő némely okokra, a jobb anyagnak kezeink közül mikénti kisiklására, valamint ezen okoknak megszüntetésére irányuló állami beavatkozásra az érdeklődők becses figyelmét irányítani, mert kötelességünk nemcsak odairányulhat, hogy jó anyagot teremtsünk, hanem, hogy azt meg is tartsuk.

Mezőhegyes, 1899.

Hajnal József,
áll. állatorvos.

A székelyföld és népe.*

(Válasz.)

Igen tisztelt Szerkesztő úr! Nem szándékozom egy meddő vitta fonalat tovább huzni, épen olyan kérdésben, mely természeténél fogva legfennebb csak a polemia elmérgesítéséhez vezethet, még is b. lapja 11-ik számában „Plinius“-nak közreadott válaszára egy pár szóban és most utóljára el akarom mondani megjegyzéseimet.

„Plinius“ tanulmányának értékét elismerem, készséggel koncedáltam minden állítást, csak annak egy theoretikus részét nem hagyhattam észrevétel nélkül s ez az, hogy ő sokkal nagyobb súlyt fektetett a földművelés-iskolák kedvező hatására, a nép gazdasági ismereteinek terjesztésében, semmint azt az eddigi tapasztalatok bizonyítják. Az eltérés közöttünk csupán abban van, hogy én a népiszkoláktól várom a kedvező hatást, a földművelés-iskolát mellékes intézménynek tartom, mely czéljának meg nem felel, míg „Plinius“ a földművelés-iskolákra fektet érdemüknél nagyobb súlyt s helyesnek tartja, ha a gazdasági oktatás keretébe a népiszkolát is belevonjuk. — Nézeteimet előadtam már s így azt hiszem, az ott felhozott indokok is elegendők volnának arra, hogy theoretikusnak nevezek minden oly állítást, mely a földművelés-iskolákat jelen szervezetükben alkalmasnak találja arra, hogy a székely nép között tulajdonképi feladatuknak megfelelőleg terjesszék a gazdasági szakismereteket, mert ott sem lennének egyebek kisebb igényü gazdatisztek nevelő intézeteknél, a mire pedig a székelyföldön szükség nincs. A „Magyar Gazdák Lapja“-nak f. hó márczius 4-iki számában

* Az „Audiatur et altera pars“ elvénél fogva adjuk munkatársunk e levelét, mely a múlt számból tárgyhalmazz miatt kimaradt s a vitát magunk részéről is befejezettnek tekintjük.

Szerk.

Arankamentes, államilag ólomzárólt lóheremag
55 frt tól kezdve **HALDEK** magnagykereskedésében,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál

(126. 1-X.)

B u d a p e s t, K á r o l y - k ö r ú t 9.

Grasseli Miklós földmives-iskolai igazgató a földmives-iskolákról írva, megerősíti mindazt, a mit irtam s így még kiegészítésül közre adom az ott felhozottakat is.

„A földmives-iskolák képezik a népies gazdasági oktatás első fészket. Szűk látókörű fogalom hiányában szenvedő egyéneknek csak a szemléltető oktatás vezetvén célhoz, természetesen, hogy a földmives-iskolák teljesen gyakorlati alapra lettek fektetve. Ha az így beállított iskolának nem volt elegendő földmives-tanítványa, annak oka, hogy a népre hatni tudó irányító egyének is kellő súlyt a kérdésre nem helyeztek. Ennek kapcsán aztán jutottak a földmives-iskolákba oly elemek, kik az életbe kilépve, szolgálathoz mentek s a magasabb képzettségű egyéneknek nem egyszer okoztak méltó sérelmet, sőt a speciális magasabb gazdasági szakképzettség csigaszzerű haladását nem kevésbé hátráltatták.

Ettől eltekintve, a földmives-iskolai intézménynek kétségtelenül érdeme az, hogyha nem is adott sok kisgazdát az országnak, de, mint a vízbe dobott kő, nem egy pontot érintett, hanem mozgásba hozta az azelőtt stagnáló tömeget. S a néptanítók gazdasági képzése kapcsán eme cél s kíváncsi még inkább a megvalósulás stádiumába lép.

Viszonyaink között felette jó hatású a földmives-iskolákkal kapcsolt »téli gazdasági iskola«, melylyel oly ifjakat is oda lehet hozni, kik előzőleg a két év feláldozása miatt, feltétlenül távol maradtak volna eme iskolától s oithoni életmódjukból nem lesznek kizökkenve.»

Szóval egy földmives-iskola igazgatója, habár természetesen többet vár ez intézmény hatásától, még is csaknem szóról-szóra ismétli azt, a mit én irtam s ez iskolákat nem tartja épen tökéletesnek, dacára annak, hogy „Plinius“ szerint ez csak a régi állapot volt, míg az újabb intézkedések figyelemre méltók. De a kérdés nem ezen dől el. A mikor arról van szó, hogy egy megyére kiterjedő mozgalom vitessék keresztül, akkor nem szabad kapkodni, experimentálni oly intézményekkel, a melyben az újabb reformok hatása még teljesen ismeretlen, a mi pedig ismerve van, az épen nem kielégítő, hanem rá kell lépni arra a talajra, melyben legkönnyebben veheti meg lábát a tervezett reform-mozgalom. Ezt pedig most csak a népiskolákban látjuk. Ha esetleg reformálják a földmives-iskolákat, úgy azok is hozzájárulhatnak a sikerhez, de mai alakjukban nem, mert nekünk egészséges gondolkodású székely földmivesre, nem gazdatisztekre van szükségünk.

T. M.

Gazdáinkat érdeklő 1898. évi fontosabb törvényeink.

II.

1898. évi XVI. t.-cz. »A szeszforgalmi adóról« s XVII. t.-cz. »A cukor- és sörfogyasztásról.«

Az Ausztriával megkötött szándékolt közgazdasági kiegyezés folyamán kormányunk úgy a szesztermelési, mint a cukorfogyasztási és söritaladónak megszüntetését tervezi, azon indokból, mert: »Az ezen adók beszedésénél jelenleg alkalmazott módok mellett azok jövedelmezősége nem biztosítható azon összeggel, mely az azokkal terhelt cikkek tényleges fogyasztásának megfelel; mert egyrészt az a körülmény, hogy az osztrák területen e cikkek ily külön adókkal megterhelve nincsenek, okot szolgáltat arra, hogy ezen cikkek, a nálunk szedett külön fogyasztási adó kikerülésével, oly helyekről, melyekre törvényeink hatálya ki nem terjed, nagyobb mennyiségben becsempésztesse; másrészt ezen adók biztosításának jelenlegi módja mellett az adóköteles fogyasztásnak egy rész után eső adó, az annak beszedésére a kincstárral kötött szerződés alapján jogosított személynél üzleti nyereségként visszamarad. De ezen jövedelem-csökkenési okokon kívül a jelenlegi beszedési módok azért sem czélszerűek, mert a beszedés czéljából alakított körzetek közt az adóköteles cikkek az ellenőrzés érdekében szükséges oly alakítások mellett hozhatók csak forgalomba, melyek a cikkek forgalmára nézve többé-kevésbé akadályozólag hatnak — mi a közgazdasági érdekeknek is gyakran jelentékeny hátrányukra van.«

Ezen megszüntetésnek, kapcsolatban a kiegyezéssel, már 1898. folyamán létre kellett volna jönnie. Épen azért azonban, mert létre nem jöhetett s mert az eddig érvényben volt beszedési módok mellett, a mikor tudvalevőleg ezen adónemek beszedése több évre kötött szerződésekkel, megváltás vagy bérbeadás útján volt biztosítva, — a fentiek szerint tervezett reformok, azoknak törvényhozási uton leendő megvalósításakor, nem mindjárt lettek volna keresztülvihetőek; s mert az eddigi beszedési mód finanziaaliter káros, közgazdaságilag hátrányos s a forgalomra nézve akadályozó volt, az 1898. évi XVI. és XVII. t.-czikkekben a szeszforgalmi, cukor- és sörfogyasztási adó beszedése egészen megváltoztatott, más elvi alapra helyeztetett.

Régebben ugyanis a szesz után (italmérés adó czimen) a kimérő, a kismértékben elárusító fizette az adót; most az 1898. évi XVI. t.-cz. 24. §-a megszüntetvén a szeszitalmérés adót, 3. §-ában azt is kimondotta, hogy az italmérés adó helyett szeszforgalmi adónak nevezett adót az esetben, ha valamely szeszfőzde vagy szabadraktár vállalkozója 5000 hektoliterfoknál kisebb mennyiségű szeszt ad

el, akkor az ezután járó s minden szeszfok után 15 krban megállapított adót is maga a vállalkozó köteles megfizetni. Ha azonban az egy tömegben eladott szesz mennyisége 5000 hektoliterfoknál többet tesz ki, úgy az ezután járó adót a vevő fizeti. Mindkét esetben azonban a forgalomba már megadóztatott szesz kerül.

Ezen beszedési mód mellett az állam kevesebb költséggel s az adófizető polgárok zaklatása nélkül szedheti be a szeszadót s miután a szeszfőzdek élénk ellenőrzés alatt állanak, a csempészes is majdnem kizártnak mondható.

Mindennemű bejelentési kötelezettség a szeszfőzöt s a szabadraktár vállalkozóját terheli s csak az 5000 hektoliterfoknál nagyobb mennyiségben vásárló köteles a történt vásárlást a pénzügyigazgatóságnál bejelenteni.

Ezen törvény azonban, a régi törvényes állapottal szemben, 24. §-ában még is egy — gazdáinkat erősen terhelő — változtatást hozott be; észrevétlenül elvevén az 1890. évi XXXVI. t.-cz. 5. §-ában megadott azon jogukat, mely szerint saját házi népük, cselédjeik s mezőgazdasági munkásaik részére 100 litert tevő vagy ezt meghaladó mennyiségben szeszadótól mentesen szerezhették be szesz-szükségletüket.

Ezen jog hiányában — melyre engedélyt a pénzügyigazgatóságtól kellett kérni — most a gazdának minden 100 literfok szesz 15 frttal drágább árba kerül s így az a gazda, kinek évi szükséglete a jelzett célra csak 6—7 hektolitert is kitesz, újabb 90—105 frt adóval van terhelve, a mi a jelenlegi amugy is nehéz gazdasági viszonyok között meglehetősen méltánytalan.

Az erdélyi gazdasági egyesület épen ezen indokokból részletesen indokolt felterjesztést intézett a magyar pénzügyi kormányhoz s miután ezen felterjesztésében kimutatta azt is, hogy a megváltozott adóbeszedési mód mellett is, ezen adómentesség megadása nehézségekbe nem ütközik, jogosan remélhetjük, hogy novellaris uton a törvény ezen említett hiánya is minél előbb pótoltatni fog.

A cukor- és sörfogyasztási adóról szóló 1898. évi XVII. t.-cz. elvi rendelkezései teljesen azonosak a szeszforgalmi adóról szóló törvény elvi határozataival, ezen adónemekenél is a közvetlen adóbeszedési rendszer hozatván be. E szerint a cukornál 100 kgr. tiszta súly után 6 frtban, a cukorkánál 5 frtban, a kandirozott gyümölcsnél 4 frtban s a csokoládé-gyártmányoknál 3 frt 50 krban megállapítva; — valamint az egy hektoliter likör után 2 frtban s egy hektoliter sör után 5 frtban meghatározott fogyasztási adókat többé nem a fogyasztó közönséggel közvetlenül érintkező elárusító fizeti, hanem ezt is, mint a szeszforgalmi adót, az 50

TÁRCZA.

Az acetylen-világítás.

A rendkívüli arányokban fejlődő és terjedő acetylen-világítás, melyben a szén-oxid-gázvilágításnak hatalmas konkurrensé támadt, legalább a privát fogyasztók között egészen új keletű.

Wöhler német vegyész Berthelot francia kémikussal 1862-ben egyidejűleg állítottak elő calcium carbidot oly módon, hogy meszet, cinket és szenet együtt vörös izzásig hevítettek — 1892-ben a francia Moisson mesterséges gyémántot próbált előállítani, miért is szenet rendkívül magas hőfoknál ömlesztett meg. Véletlenül kevés mesztörmelék is került volt a szén közé s miadon utólag vizet csöpögtettek rá, intenzív szagu gáz fejlődött — a ma jól ismert acetylen.

Ezen időtáiban New-Carolinában Wilson mérnök szén és égetett mészből próbált calcium-fémet előállítani a spray-i aluminium-kohókban. E helyett azonban salakszerű anyagot kapott, melyből vízbe dobva, éghető gáz — az acetylen — fejlődött. Wilson Amerikára és Angliára szabadalmat vett. Moisson egyik munkatársa Bullier felfogván a gáz rendkívüli gyakorlati értékét, Európára (a continensre) vett szabadalmat. Wilsonnak sikerült a calcium-carbidot iparilag is gyártani nagy arányokban. Égetett meszet és szenet e célra épült kemencékben nagy hőfoknál olvasztanak össze. Ezen alapszik lényegében a calcium-carbid gyártás. Németországban már 15, Schweizban 6, Ausztria-Magyarországon 7 carbid-gyár van s folyton építenek még újakat.

A calcium-carbid magában véve egészen ártatlan. Nem ég, nem robban, dörzsölés által nem gyul meg. Csak vízzel érintkezve áll be a vehemens gázfejlődés s fejlődik az acetylen addig, míg az utolsó részecskéje is föl nincs használva. A gáz nagyon könnyű, távolról sem oly robbanékony, mint a szén-oxid-gáz. A légző szervekre sem oly veszélyes a hatása. Egy kutya 20% acetylen-gázzal és 2% oxigénnel kevert levegőben, minden kóros tünet nélkül élt, ha a levegőhöz csak 1% szén-oxid-gáz keverték, négy percznyi belélegzése után erős fájdalmakat érzett s 10 percz múlva összeesett. Valószínűleg elpusztult volna még egy pár percz alatt.

A párisi kórházakban a calcium-carbidot fertőtlenítő szernek (antisepticum) is használják. Az acetylen abszolút nyugodt, erős fényű lánggal ég. Fénye leginkább megközelíti a nap fényét az eddig használatban levő összes világító-szerek között. A legfinomabb színárnyalatokat is meg lehet különböztetni az acetylen-fénynél. Nincs meg az a kellemetlen tulajdonsága, mint a gáz-izzófénynek, hogy zöldes fényárnyalatával a legegészségesebb borszint is hullaszerű küeleművé teszi.

Az acetylen rendkívül olcsó. Egy normál

gyertyaerejű fény óránként átlag 0.6 liter gázot fogyaszt. 1 kgr. calcium-carbidból — melynek ára mintegy 50 fillér — 300 liter gáz fejleszhető. Egy normál gyertya erejével bíró láng tehát óránként 0.11 fillérbe kerül. Villanyos izzófény óránként 5.5 fillérbe kerül, ha a legolcsóbban számítjuk. Hasonló fényerejű gázlámpa 3.8 fillér, az acetylen 1.9 fillérbe. De a calcium-carbid még olcsóbb lesz, ha a Bullier-féle szabadalmat korlátozzák, a mi nemsokára bekövetkezik s akkor egy villanyos izzólámpa erejével bíró acetylen-láng óránként 1.5—2 fillérbe fog kerülni.

Az acetylen-gáz előállítására jelenleg 3 rendszer van forgalomban. Kis telepeken merítő készüléket használnak, melyekben a calcium-carbid és a víz ugyanazon edényben vannak. Az érintkezést a víz felszínének emelése és süllyesztésével szabályozzák. Közepes nagyságú telepeken az ugynevezett átáramlító készülékek használatosak. A carbid és a víz külön edényekben vannak s a víz határozott mennyiségben folyik át a carbidra. Nagy telepeken megfordítva a carbidot szórják kellő mennyiségben a vízbe. Az ilyen készülék ellátása — tekintet nélkül a tőle táplálendő lángok számára — naponta 1/2—1 órai munkát igényel s minden értelmese munkás kezelheti.

Németországban már eddig (1899. márczius eleje) 6000-nél több ilyen készülék van használatban. Magyarországon a honvéd-kaszárnyákat rendezik be acetylen-világításra.

métermázsánál, illetőleg 50 hektoliternél kisebb mennyiségű cukor, illetőleg sör eladása esetében a cukorgyáros s illetve sörfőző s csak az ennél nagyobb mennyiségben történt eladás esetén a vásárló.

A bejelentési s egyéb kötelezettségek tekintetében ismétlés helyett csak a szeszforgalmi adóról elmondottakra hivatkozunk, különben sem lehetvén célunk, minden egyes törvényszakaszra kiterjedő részletes ismertetést adni.

Dr. Papp József.

Utmutatás a sertésvész ellen való védekezésre.

II.

1. A sertésvész ismertető jelei.

1. Milyen külső jelekből lehet a sertésvészt gyanítani? A sertésvész, habár egy nyavalyának látszik, amint a tudósok megállapították, tulajdonképpen nem *egyféle* betegség, hanem *kétféle*. Az egyiknél főképpen a belek, a gyomor, szóval az emésztő szervek betegülnek meg: ezt *sertéskolerának* vagy *sertéspestisnek* nevezük. A másiknál inkább a tüdő a baj székhelye: ezt mondjuk a szó szorosabb értelmében *sertésvésznek*.

Ez a két betegség gyakran ugyanegy falkában egyszerre lép föl és kezdetben nagyon hasonló jelekben nyilvánul. A falkában élő sertések közül egyesek elmaradoznak társaiktól. Etetés alkalmával keveset, immelámmal esznek, kelletlenül jönnek az etető vályuhoz és attól hamar eltávoznak, félre állnak, vagy pedig fekvő helyükre mennek vissza. Fekvésükből csak nehezen kelhetők föl, többnyire egy helyben mozdulatlanul fekszenek, zajra, lármára alig ügyelnek. Fölkeltve nehezen mozognak, többnyire egy helyben, leborgasztott fejfel állva maradnak. Némelyeknél remegést is lehet észrevenni a test egyes részein.

Az ilyen általános roszullétre utaló jelek mellett a betegség azon alakjánál, melyet *sertéskolerának* vagy *sertéspestisnek* nevezünk: a betegek igen keveset vagy egyáltalában semmit sem esznek, a szomjuság azonban fokozódott. Az állatnak forrósága van, szeméi bágyadt fényűek és csipások. A ganajlás eleinte nehezebben, erőlködve történik, miközben a beteg disznó hátát felpupositja. Ilyenkor keményebb, szárazabb a bélsár, de már később éppen ellenkezőleg hig, folyékony, igen bűzös bélsár ürül, mely néha a hozzákeveredett vértől vörhenyes színű.

Az étvágytalanságon és hasmenésen kívül gyakran látjuk az állatot hányni. A há-

nyás naponta többször is ismétlődhetik. A kihányt anyag nyúlós, nyálkás és világosvagy barnasárga színű.

Ott, a hol a bőr vékonyabb: a has alján, a czombok belső oldalán, a hónaljokban (a könyök felett és mögött) vörös toltok mutatkoznak, melyek közül némelyek helyén hólyagok keletkeznek.

A szorosabb értelemben u. n. *sertésvész* eseteiben az emésztési zavarok kevésbé feltűnők, hanem inkább a lélekezéssel vehető észre eltérések annak jeléül, hogy a tüdő betegedtek meg. A beteg sertések köhögnek, majd bőséges orrfolyás ürül az orrnyílásokon keresztül, a mely sűrűn folyó, nyálkás vagy genyes kinézésű és az orrnyílások körül be-szárad.

A lélekezés kezdetben még nem igen nehéz; később azonban a lélekezés fuldokló, hörgő; a beteg sertések elülső lábaikra támaszkodva kutya módjára felülnek és fejüket előre nyújtva, tátott szájjal szuszogva, hörgöve lélekeznek. Ez a hörgés még távolabbra is elhallható. Még később az állatok már állandóan fekszenek, felemelkedni nem képesek, egy-egy erősebb köhögés alkalmával feltápáskodnak, de újra visszaesnek.

A súlyos esetekben a betegség vége felé a test hátulso része, a kereszt táj és a hátulso lábak elgyengülnek, majd teljesen meg is bénulnak. Az állatok folyton soványodnak, végül teljesen kimerülve, elhullanak.

Vannak azonban esetek, a melyekben a hasmenés és lélekezési nehézség bizonyos idő múlva, mely idő a baj súlyossága szerint rövidebb vagy hosszabb lehet, fokozatosan enyhül, az étvágy javul, a beteg sertés fölélenkül és végül teljesen kigyógyul a betegségből.

2. A betegséget a felsorolt külső jelekből meg lehet-e biztosan állapítani? A sertésvésznek ismertető külső tünetei, valamint a lefolyás módja, magukban véve nem annyira jellemzők, hogy csupán azokból a betegséget egész bizonyossággal meg lehetne állapítani. A hányás és hasmenés, valamint a nehéz lélekezés más betegségeknek is előfordul. Az sem tekinthető még biztos jelnek, hogyha egyszerre sok állat betegül meg, mert például, mint említettük, a sertésorbán is járványosan pusztít.

A felsorolt külső jelekből a betegséget tehát csak *gyanítani* lehet. Teljes bizonyossággal csupán a gyanus vagy elhullott állat felbontása után, a belső részekben észrevehető elváltozásokból lehet a betegséget megállapítani, illetve *sertésvészt* a *sertésorbánctól* megkülönböztetni.

Ajánlatos ezért abban az esetben, ha esetleg nincsen dög, *egy betegeskedő sertést le-szuratni*, hogy az állatorvos felbontsa és a betegség természetét pontosan megállapítsa.

3. Milyen belső jelekből lehet a sertésvészt megállapítani? Sertésvészben vagy sertéskolerában beteg, vagy ezen betegségben elhullott állatok felbontása alkalmával szembeötlik, hogy a bőrön, a szalonnában, a has belső részén levő hártján, ugyszintén a mell belső hártáján sok apró, vörös folt, vérömlés látható. A gyomor és a belek a friss esetekben szintén élénk pirosak, olyankor ellenben, midőn a sertés hosszabb ideig volt beteg, a belekben kisebb daganatokat találnak, melyek gombhoz hasonlóan emelkednek, a bélüregben vagy a bél belső hártáján pedig bemélyedések, fekélyek láthatók.

Azokban az esetekben, midőn a lélekező szervek betegek, a tüdőben különféle nagyságu csomókat lehet kitapintani, melyek néha vörös, néha barna, máskor meg szürke vagy sárga színűek.

A vesék a rendesnél nagyobbak és sötétbarna-vörös színűek, máskor fekete-vörösek, ismét máskor fakószínűek.

Ezen elváltozások alapján lehet a *sertésvészt*, illetőleg a *sertéskolerát* a *sertésorbánctól* megkülönböztetni. Mert a sertésorbánctól elhullott állat beleiben és tüdejében sohasem található a leirtakhoz hasonló elváltozások és általában a boncolás alig állapít meg ilyenkor feltűnőbb kóros elváltozásokat. E mellett tekintetbe kell venni azt is, hogy az orbánctól többnyire *csak* malaczkok betegednek meg, míg a sertésvész öreg sertést is megbetegít.

A tejgazdaság ügye Svéd-, Észak-Németország- és Dániában.

Tanulmányúti jegyzetei nyomán írta: Kerekes Lajos.

(Folytatás VIII.)

9. Az alnapi gazdasági akadémia tejkészítése.

Mivel a tehén véreinek és mirigyeinek váladékát nyújtja tej gyanánt, mindazon betegségek csirái, mely a vérben és mirigyekben mintegy útat találnak, a tejbe is átvándorolnak. Nemcsak a tehén szervezete kölcsönzi a különböző részben ragályozó természetű csirákat a tejnek, hanem kifejés után is számtalanok azon bacillusok és bakteriumok, melyek a levegőből, az edényekből stb. helyekről jöve, a tejben fejlődésüknek kedvező feltételeit találják fel. Egy német professzor mondta ne-

A nagy hadgyakorlat alkalmával hg Esterházy kastélya s az egész város acetylén-fénnyel volt kivilágítva. Amerikában eddigelő is nagyon sok városban világitnak acetylénnel. Bécsben, Berlinben számos nyilvános tér van acetylénnel világitva

Ujabbán fényképfelvételeknél is alkalmazták. Az eredmény meglepően jó. Kellő berendezéssel a fényképeken azok a kellemetlen éles kontúrok, melyek az eddigi mesterséges fénynél történt felvételeknél nem voltak elkerülhetők, egyáltalán nem jelentkeznek.

Ujabbán azt tapasztalták többen, hogy hosszabb állásnál a gáz vesztit világitó erejéből — elfárad; hogy mi az oka az elfáradásnak, még nem tudják. Tanácsos tehát a kész acetylén-gázt nem rezerválni hosszabb időre. A mi különben, tekintettel könnyű és biztos előállíthatására, könnyen mellőzhető. (Prakt. Wegw. Würzburg. 1899. No. 9.)

Dr. B. S.

— **Nedves lakás.** Hogy tudjuk meg, hogy az emberre nézve ártalmas fokban nedves-e valamely lakás? A gyanus szobába, nyílt edénybe le-mért mennyiségű, porrá tört égetett meszet helye-zünk el s 24 órára gondosan bezárjuk minden nyílását. Ha 24 óra múlva a mesz sulyának több mint egy százalékkal lett nehezebb, az emberre nézve ártalmas az ilyen szobában való lakás.

— **Czitromot és narancsot** úgy konserválunk, azaz úgy tarthatjuk el sokáig, hogy friss és zamatos s áromás is maradjon, hogy spiritusban (nem denaturált szeszben) oldott sellakba mártjuk, A gyümölcs felületén képződő vékony réteg konzerválja. Használatkor a gyümölcs gyöngye nyomogatására a sellak-burok lepattog s a narancs tisztán marad.

Öntött vas keményítése. $\frac{1}{4}$ liter vitriol (kénsav), egy jó marék konyhasó, $\frac{1}{4}$ kiló salétrom, egy kiló timsó, $\frac{1}{8}$ kiló kalium-cyanit 20 liter vízben *teljesen feloldandó*. A vasat vörös izzásig hevítjük s az oldatba meritjük. Ha erősen kemény vasat akarunk előállítani, 2-szer—3-szor kell az eljárás ismételn. (Dr. Greg. a Prakt. Wegw. ben.)

— **A faférgék furásai ellen** (ezen gyűjtő név alatt tudvalevőleg sokféle bogár álczája értetik) 1 rész só (konyhasó), 1 r. bors, 1 r. mustármag, 1 r. foghagyma, 1 r. üröm, 2—3 r. eczetszeszben megfőzendő. A furó férgék ellen védendő fát ezen pácczal kétszer kell bekenni

— **A padlózatok s ajtófelek** ha gombától vannak megtámadva, a legnagyobb kellemetlenség okozói. Eddigelő semmiféle biztos ellenszer nem volt a védekezésre. Ujabbán a *chlorgázt* ajánlják. A gombától megtámadott farészekbe lyukat kell fúrni s a fejlődő chlorgázt a lyukon át a faalkatrész alá juttatni. A chlorgáz minden élő lényt tökéletesen megsemmisít, tehát a gombát is.

— **Sonka, kolbász vagy a füstölt húson képződött penész eltávolítása.** E célból egy tálban konyhasót annyi vízzel keverünk össze, hogy egy pépszerű oldat jöjjön létre, melylyel azután a penészes kolbász, sonka vagy a füstölthús darabokat vékonyan bekenjük, mire a penész azonnal eltűnik és pár napra rá a húsdarabokat és a kolbászt rendkívül finom sókristályok vonják be, melyek minden további penészképzést megakadályoznak

— **Megszáradt s elnyílt faedényeket,** melyekből a víz tudalevőleg sokáig kicsurog, úgy szoktak megdegeszteni, hogy vízbe állítják őket. Ennél jobb a szétszáradt csebet stb. szénával jól tele gyümöszölni s kövel a szénát lenyomatni s csak azután tölteni bele vizet. Ha most a víz nagy része ki is csurog, a vizes széna mégis elég gyorsan adja át nedvességét az edény falainak, hogy rövid időn vizzartó legyen.

— **Ragasztó gumi.** 25 gr. arab gumi, gyöngye melegen 60 gr. desztillált vízben vagy kifőzött vízben oldandó s hozzá keverünk 0.5 gr. kristályos kénsavas agyagföldet 10 gr. vízben oldva. Ez a gumi-oldat nem penészedik, nem szárad be s igen erősen ragaszt. Ha kristálytisztát akarunk előállítani, akkor válogatott tiszta fehér gummidarabkákat válogatunk ki s az oldatot sűrű fátyolon megsűrűjük.

kem, hogy kedvező körülménynek kell tekintenünk, ha csak — „csak“ — mintegy 30,000 csira fejlődik fejés után 1 cm.³ tejben. Hátha nincs meg a kedvező körülmény? Mondjuk, hogy a trágya az istállóban hever, vagy rossz a vizeletvezető csatorna s nem tisztítható, vagy — mi nagyon gyakori — a szarvasmarhát nem tisztogatják s göbökbe szárad a trágya a szőrén, vagy talán tisztátalan kézzel s edénnyel fogunk a fejéshez? Horribilis számot kapunk. Ha magát az ember szervezeti épségét nem is veszélyeztetik, de a tejnek friss állapotban való eltartása elé leküzdhetetlen akadályokat gördítenek. Mi itt a teendő? Azt tudjuk, hogy a csiramentesítés kényszere fenforog s tejnek használhatósága szempontjából is. Két dolog állhat előttünk: vagy megöljük a csirákat s erre nézve pasteurizálunk, sterilizálunk stb. — vagy pedig a bacillusoknak a tejbe való jutását akadályozzuk meg. Minthogy a csiramentesítésnek Svédországban nem csak az a célja, hogy a kívülről beható csirák behatolását akadályozzuk meg, hanem a sok gyanus és lappangó ragályos bíró tehenek tejét is fertőtleníteni kell, ez utóbbi fertőtlenítő, illetve távoltartási eljárással, mit aszeptikus védekezésnek neveznek Alnarban — célt nem érhetnek, tehát ott az aszeptikus módon való védekezést kizárólag nem is fogadják el, jóllehet, hogy a másik védekezési mód mellett ezt is kultiválják. Ez intézetben tehát legfőképpen a bacillusoknak a tejben való megölését, vagyis az antiseptikus védekezési módot gyakorolják, jóllehet előttük tudva van az, hogy e mellett a védekezési mód mellett a tej nem előnyösen szenved átváltozást, de nem szabad szemünk elől téveszteni, hogy Svédországban s így Alnarban is a tehenek tuberkulózisa gyakori, így tehát az antiseptikus uton való mikroorganizmus mentesítés okadatolható, mert ha a szemnek tetsző tisztasággal az aszeptikus védekezésnek elemeit megadják, okvetlen szükségük van magától a tehéntől szolgáltatott csirákat a tejnek magasabb hőfokba hozatala által csiramentesíteni. Ez a legfontosabb, mit az alnarpi tejkézeltől elmondhatok.

Készítenek thea-vajat és svéd vajat, ez utóbbit savanyítással. A vajnak készítésénél úgy járnak el, mint már volt szerencsém leírni más svédországi tejjgazdaságnál.

10. Bundesson tejbérlete Svalöfben.

Boldogult Nagy Vincze volt tejjgazdasági felügyelő tanulmányutrá való kimenetelünk alkalmával felhívta figyelmünket e svéd gazda tejbérletére. Hihetetlen, de úgy van, hogy e Bundesson mint svéd tejjgazdasági munkás kezdte életét pályáját s ma 1500 kat. hold föld tulajdonosa. Földje olyan, hogy úgy viszonylik a többi svédországi földekhez, mint a mi prima klaszisu alföldi birtokaink a felvidékiekhez. Azután — a mi főbb — 27,000—40,000 liter tejet dolgoztat fel naponként. Mint szorgalmas és szakavatott ember, nemcsak gondtalan életet teremtett magának, hanem kivívta polgártársainak is elismerését és szeretetét, mit azzal is kimutattak, hogy megválasztották a svéd parlament tagjává. Mint minden ember, ki saját erejéből küzdött fel magát, nem gőgös, de a boldog öröm fénye csillan fel szemében, ha gazdaságát bemutathatja s az elismerést büszke önérettel mutogatja 74 részint arany nagyobb részt ezüst és részint bronz kiállításai érmeiben és 6 részben a svéd királytól kapott arany és ezüst tárgyaiban, nemkülönben a 15 göttelebgi, a 27 malmói és a 15 ystaati kiállításai okleveleiben, melyeket kiállított szarvasmarhákért, keresztezett svéd-belga lovakért és yorkshirei disznókért kapott.

Földbirtokának vízszintes tagozódása négyszög, magassági tagozódása pedig részint sík, részint szelíd lejtésű domb s völgy. E birtokán négy művelési ágat honosított meg. miből a szántó, rét és kaszáló kiváló. A szántó 6-os forgóba osztott s a növénytermelés szervezése így alakult: $\frac{3}{6}$ -a gabonanemű, $\frac{2}{6}$ -a takarmánynemű s $\frac{1}{6}$ -a ipari növény.

Az állattenyésztés szervezése a termelt takarmánnyal arányban áll és a közzgazdasági viszonyok gondos figyelembe vételével állított be. Mivel gazdasága tejbérlettel foglalkozik, mintegy 1500 drb. yorkshirei disznót tart a tejhulladék értékesítésére, tehenei sort-horniak s számuk 25, lovainak száma 16.

Igy tehát trágyázó képessége is jó, istálló-trágyával minden 6. évben, superfosfáttal és chilisalétrommal pedig minden 4. évben trágyáz, még pedig zabbal vetett lóhere alá.

Teheneinek tejhozama kiváló. Könyveiből vett adatokkal van szerencsém ezt bemutatni:

I. tehene:	6000 kgr.
II. "	4145 "
III. "	4402 "
IV. "	1333 "

tejet adott egy év alatt. A legkiválóbb tejelő tehenének tejelését havonként így mutatja a könyve: a tehen neve Rozi, 1898-ban 7 éves.

Tejhozama:

januárban . . .	248 kgr.
februárban . . .	60 "
márcziusban . . .	568 "
áprilisban . . .	782 "
májusban . . .	809 "
juniusban . . .	830 "
juliusban . . .	785 "
augusztusban . . .	589 "
szeptemberben . . .	515 "
októberben . . .	503 "
novemberben . . .	273 "
decemberben . . .	39 "

összesen: 6001 kgr.

Ugyane tehen 1895-ben 4774 kgr., 1896-ban pedig 5367 kgr. tejet adott.

Gyönyörű szép eredmény!

Svalöf város és a tanyák gazdáinak tejtermelését bérel s átvétele a tejnek súly szerint történik kgr.-kint 6-2 öréért.

Tejjgazdasága vaj és sajt előállítására van berendezve. Eszközei: 4. gőzturbinás és zsinór-hajtású felezőgép, hűtő, tejtartány, önműködő mérleg, két alfa köpülő, vajhűtő berendezés és fagyasztógép.

A tejet 30—32 C.^o mellett felezi, ezután a pasteurizáló készüléken csiramentesíti. A tejszint 10—12 C.^o mellett köpülő s lehűtés után 50 kgr.-os hordókba csomagolja. Kgr.-ját 1-94 koronáért árusítja.

Sajtkészítésül 5. nagy fakádat használ, melyek bádoglemezekkel vannak borítva. A tejet itt szabad gőzzel hevíti a megfelelő fokra.

A tej beoltását poroltóval eszközli. Készíti a svéd sajtot és a *dsira* sajtot 10—12 kgr.-os nagyságban, A sajtnek kilóját 50—60 öréért adja, kicsinyben 70 öre az ára.

A sajtokat burokban érlelik és tartják. Jelentésünkör 1600 drb. ily sajt volt eladásra készen. E sajtoknak nagyobb része külföldre vándorol.

Uyanitt Svalöfben meglátogattuk a magkísérleti állomást, Svédország eme egyetlen ilyenmü intézetét. Legjobban az a kalász kötötte le figyelmünket, melynek néhány szeméből kikelt buza elszaporodásából vetnek ma egész Svédországban.

KISSEB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Fagyfoltok a fatörzseken. Tavasz nyilatával gyakran tapasztalható jelenség az, hogy az egészséges sima fatörzs déli részén sokszor 4—8 centiméter átmérőben és rendszeren kör alakban a héj el van halva és lassan behorpad, melyből aztán, ha ez magára hagyatják, a legtöbbször különböző betegségek támadnak. Ezek a behorpadások az ugynevezett fagyponatok, melyek akkép támadnak, hogy verőfényes téli napokon oly erővel tűz a nap a nedvességtől még barnább színt öltött héj egyes pontjaira, hogy az köralakban fölolvad, mire éjjelre újra erősen megfagy és a körben való összehúzódása nagyobb, mint tengelye körül, minek következtében a sejtzövet elszakad. Ezen bajt sokkal könnyebb megelőzni, mint orvo-

solni. Megelőzhető az, ha egyszerűen az oltott mész, marhatrágya és vérből készült keverékkel bevonják, melynek világos színe megakadályozza a héjfelolvadást, másrészt pedig a törzsön magukat meghuzott kártékony állatokat is elpusztítja.

Szőlőkarók kátrányozása. Az új borok lefejtésével mind több oldalról hallunk panaszoikat, azok kátrányra emlékeztethető utóíze ellen, onnan, hol a szőlőkarók kátránnyal lettek impregnálva. Tudvalevő dolog, hogy a talajjal érintkező karókból a kátrány kivonatik s így a földnedvekkal a szőlőgyökerek által felszívva, a bogyóba kerül s ily hosszas vándorlás dacára sem veszíti el kellemetlen szagát, sőt a legerősebb erjedés proccessát is, úgy látszik változatlanul állja ki. Nem mulaszthatjuk el tehát tisztelt olvasóinkat óva inteni, hogy a kátrány s hasonnemű kellemetlen szagú konzerváló anyagok használatát mellőzzék, ha kifogás alá nem eső borokat óhajtának termelni. Erős rézgálicz-oldat sikeresen alkalmazható.

Dohos zabot az által lehet megjavítani, ha faszénporral jól összekeverik s egy hétig pihenni hagyják, de *nem nagy halmokban*. Akkor úgy a mint van, feleltethető, mert a szén nincs rossz hatással, sőt ellenkezőleg jótékony hatású. (Prakt. Wegw.)

Nagy szemű málnát és ribizskét oly módon hozhatni létre, ha gondoskodva van mindig a kellő mennyiségű fiatal hajtásról. Mert minél idősebbek a bokrok, annál kevesebb s apróbb szemű termést adnak. Még helyesebb volna elegendő fiatal töről, dugványról gondoskodni. A 3—5 éves tők hoznak legszebb termést. Az idős tőket erős visszanyeséssel s jókora mennyiségű emberi trágyával való trágyázással erősítjük. Különböző dugványok utján is könnyű a szaporításuk, illetve helyettesítők. Ősszel és télen, mikor nincsenek megfagyva, vágjuk a dugványoknak való hajtásokat s csomókba kötve, nedves homokban tesszük el tavaszig, mikor aztán ágyásokba ültetjük ki. (Prakt. Wegw.)

Kipróbált jóságú patakenőcs, melyet házilag lehet előállítani $\frac{1}{2}$ kgr. disznózsír, 100 gr. fagyú, 100 gr. faolaj, 30 gr. közönséges terpentín-olaj, 30 gr. babér-olaj gyöngye tűzön összeolvasztandók. Ha feketét akarunk, egy pár kanál lángkormot (Kienruss) adunk hozzá.

A gyümölcsfák sebeinek gyógyítása. Akár véletlenül, vagy vágás stb. által jöttek, gyógyításuk a gazda legfőbb kötelessége, mert elhanyagolásuk a fa épségét veszélyeztetik. Éles eszközzel ejtett vágások az ágakon és hajtásokon maguktól is begyógyulnak, de nagyobb sebek, melyek nagy ágak levágása vagy fenésébe kivágása által jöttek létre, külön kezelést igényelnek. Fűrészelés után a vágás széleit éles késsel utánvágandók. A törzsön ejtett sérüléseknél ha a kéreg és farészek széthasogásával járnak, a lazán álló darabok leszedendők s a sebek kátránnyal kenendők be.

Buzából olajat nyernek legujabban amerikai kémikusok, melynek azonban rendeltetése még ismeretlen. Az új olaj tiszta, szintelen, szagtalan, iztelen és gyorsan avasodik.

Lisztnek önba való csomagolását nagyban felkapják Amerikában s már néhány elsőrangú malom is elfogadta ezen módot, mely rövid idő alatt közkedveltségű lett a tengerentúli háziasszonykörökben. Sok előnye mellett ugyanis biztosítja utóbbiakat arról, hogy féregmentes lisztet kapnak. Ideális csomagolási módja ez továbbá a töretett zabnak is.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „*Magyar Gazda Lapja*“ (márczius hó 18.) „A drótféreg kiirtására vonatkozó újabb adatokról“ ír és közli az e téren tett kísérletek alapján elért eredményeket. A drótféreg (Blater segetis) kiirtására még ez ideig nem találtak olyan eljárást, melyet feltétlenül és jó lelki-

ismerettel ajánlani lehetne, mind e mellett azonban sorba veszi és ismerteti azokat a védekezési módokat, melyek ez ideig a gyakorlatban alkalmazást nyertek, de sajnos, czélra nem vezettek. Ilyen védekezési módok: 1. A vetőmag sekélyen való alátakarása. 2. A talaj mély művelése. 3. Fejtrágyázás chilisalétrommal tavasszal, hogy a növények gyorsan és erőteljesen fejlődhessenek. 4. A drótféreg összezedése a cserebogár-pajorokkal együtt, a talaj felszántása alkalmával. 5. Kainit és mész kiszórása. 6. Az Elater-bogár pusztítása és ennek elősegítése az éneklőmadarak és vakondoknak nyújtandó védelemmel. 7. *A Hollrung-féle eljárás*, mely eddig e férgek irtásában legtöbb eredményt mutathat fel. E szerint fél-, vagy negyedrésze vágott burgonya-darabok a bevetett növények között bizonyos távolságra 5—10 cm. mélyen a földbe rakatnak, a hova jelzésül vékony pálczikákat dugdosnak. Másnap a megjelölt helyeken a földet felhányják és az ott található drótféregket megsemmisítik. Ez eljárásnál a burgonya mintegy csalétkül szolgál és mint a tapasztalatok bizonyítják, temérdek féreg pusztítható így el, mert kétségtelen, hogy a drótféregnek legkedvesebb eledele a burgonya. E ténnyel szemben mégis magyarázatra szorul az, hogy burgonya-földön sokkal ritkábban lépnek fel kártékonyan a drótféreg, mint a gabonavetéseken. — Dr. Dobeneck müncheni tanár tanulmány tárgyává tette e férgek életmódját s arra a tapasztalatra jutott, hogy a drótféreg eredetileg a televényben éltek és csak néhány fajta közülök élőködött élő növényi részekben is. E vélelmet támogatja azon megfigyelés is, hogy a kártékonynak ismert fajták szükség esetén, ha más nincs, televényből is megélnek és számos fajtája a drótféregnek egész életükön át televényből táplálkozik. Már ebből is kitűnik, hogy mindazon védekezési módok, melyek bizonyos termények eltávolítása és megfelelő vetésszorgó létesítése által mintegy kizárhatják a drótféregket, czélra nem vezethetnek. Oly növények termelése által, melyek a drótféreg gyomrának nem konveniólnak, mint például: a len, mustár stb., elérhető ugyan, hogy a főnövény kevesebbet szenved a drótféreg pusztításától, de azok megsemmisítése a fenti okokból soha sem lesz lehetséges.

Nagy valószínűséggel bir a gyakorlati gazdák azon állítása, hogy a televényt kedvelő Elaterbogarak petéiket előszeretettel rakják a trágyahalmokba, tehát a trágyával jutnak a szántóföldekre is. Bizonyításra szorul még az is, hogy a pajorok az első évben megtámadják-e az élő növényi részeket és nem táplálkoznak-e csupán elkorhadt növényi maradványokból. A pajorok kártékonyasága csak a második és a reá következő években tűnik fel, mikor a trágyázott kapás növények után gabonafélék kerültek a talajba. Látjuk tehát, hogy a drótféreg kiirtásának sikeres módja azok élettani viszonyainak beható tanulmányozása után lesz csak megállapítható; nagyon kívánatos lenne tehát, ha a gyakorlati gazdák megfigyeléseket tennének ott, a hol a drótféreg esetleg fellép.

»Németország gyümölcspiacsa« cz. alatt ugyancsak e számban közli e lap folytatólag L. J. berlini tudósításait a német gyümölcs-piac helyzetéről. Egyik korábbi számunkban kivonatolag ismertetett cikk folytatásául az alábbiakat adjuk: A szőlőre vonatkozó statisztikai adatok szerint tőlünk bevitt szőlő összesen:

1896-ban 5412 mm. 217.000 márka értékben
1897-ben 6081 " 274.000 " "

A mi átlagáraink voltak:

1896-ban 40 márka (ca. 24 frt)

1897-ben 45 " (" 27 ")

Megjegyezzük, hogy midkét évben Olaszország birta az első helyet az importban, második helyen a mi monarchiánk következett. Összefoglalva az adatokat, kimondhatjuk, hogy az export volt Németországban:

1896-ban (nyers gyümölcs, szárított gyü-

mölcs és szőlő) 1,642.132 q. ca. 25,095.000 frt értékben.

1897-ben 2,127.298 q. ca. 38,302.800 frt értékben.

A mint ez adatokból látjuk, 1896-ban *egyharmada*, 1897-ben *egy ötöde* az exportnak esik a mi monarchiánkra, tehát tévesztéssel zárhatjuk le gyümölcs-exportunk oda eső részének naplóját. Megjegyezzük még, hogy a monarchia itt ismertetett külkereskedelmi adatainak tanulmányozásából ama meggyőződésre kell jutnunk, hogy az elért eredményekben hazánknak igen csekély része van s a tévesztés inkább reánk, mint Ausztriára vonatkozik, míg legveszélyesebb konkurrensink közül Amerika a német gyümölcs-piacra győzelmesen vonult be.

A „*Gazdasági Lapok*“ (márczius hó 19.) cukoriparunkat Indiából fenyegető veszélyről közöl egy újabb cikket, folytatásul alábbiakban ismertetjük az érdekes sorokat:

Az angolok utánozni akarják az amerikaiakat és mivelhogy nem voltak képesek Franciaország és Oroszország ellenállása következtében a kiviteli prémiumokat megakadályozni, és ekként nádcukor-termelésüket a répacukor versenytől megszabadítani, reá akarnak térni az önkényes surtaxok alkalmazására. Ha ezt Európa eltűri, akkor igazán fát lehet már a hátán vágni. De tegyen Európa a mit akar, a mi *külgügyi kormányunk, nézetünk szerint, nem nézheti közönyösen ezen önkényes eljárást és önkényre önkényre kell felelnie*. Ha Anglia szerződést szeg, akkor feljogosít bennünket arról, hogy *Anglia óriás mennyiségekben importál hozzánk, gyapotot, jutát, repczt, gyapjut és mindenféle déli productumot. Rá kell rakni a megfelelő vámat* ezekre is és mindjárt meglesz a kellő összhang. Erőszakkal szemben erőszak! Csak ez lehet méltó felelet az angolok világkirabló politikájára.

A „*Köztelek*“ (márczius hó 15.) *Mezei Gyulától* hoz egy ismertető közleményt az elsárgult buzavetésre vonatkozólag. Egy adott esetben vizsgálat alá vett néhány őszi búzatövet, melynek nem összes levélzete, hanem csak egyes levelei sárgultak el, még pedig oly módon, hogy a vetés egészen sárgás színű volt. A megvizsgált búzatöveken először is a *Puccinia Rubigo vera* nyári spóráit fedezte fel, azután a *Septoria gramineum* spóratartó tokjait. Daczára annak, hogy *Frank*, a berlini gazdasági főiskolának e téren is jeles tanára, a *Septoria gramineum*-ról azt tartja, hogy e gomba mint valódi parazita is megtámadja a búzát, inkább hajlandó azt hinni, hogy e gomba csak mint szaprofita jelentkezett, vagyis hogy nem ez a főpusztító. Azt azonban hajlandó feltenni, hogy még az ősszel száradtak el a levelek a rozsdátámadása következtében s az elszáradás után — a mi megszokott történni — a rozsdá eltűnt. A búzatöveken csakugyan leginkább az alsó — tehát a legrégebb — levelek voltak elszáradva, melyek a lefolyt hótalan télben épségben maradtak.

A »*Köztelek*« f. hó 18-iki számában a búza-ringről találunk egy érdekes fejtegetést, melyet a következőkben ismertetünk:

Akik figyelemmel kísérik a napisajtót, azok sokat hallhatnak újabban bizonyos búza-ringről, amely a búzaárak fejhajtását tűzte ki feladatául. Ehhez a feladathoz kezet fogott egy kis csoport, közöttük három nagy fővárosi malom s úgy kezdtek hozzá a munkához, hogy több búzát vásároltak márcziusra, mint amennyit számításuk szerint az eladók szokványminőségben szállítani képesek lesznek. Állítólag mintegy 600,000 métermázsára vannak angazsálva.

A törekvésük most már az, hogy a márcziusi felmondás idejéig lehetőleg *magasra felhajtsák az árakat*. E végből a ringbe lépett malmok nem rettennek vissza attól sem, hogy jóval drágábban fizetik a búzát a határidő-üzletben márcziusi szállításra, mint amennyiért a készáru-piaczon kaphatnák. Ahelyett, hogy az olcsó készáru szükségletük biztosí-

tására megvásárolni igyekeznének, hagyják a határidő-piacra vándorolni, ahol ügynökeik megveszik papirosban, a készárunál jóval magasabb áron. Valóságos Leiter-féle örütség ez, de haszna is lehet. Mert ha a ring győzi a bevásárlásokat, *okvetlenül megcsinálja a magas búzaárakat*; amire azért van szüksége, hogy a tőzsdebiróság a nem szokványminőségben szállított, vagy nem szállítható búzamennyiség árkülönbözetét a *mestersége-en felhajtott árak* alapján ítélje meg.

Minél magasabban fognak állni az árak márczius végén, annál többet fog nyerni a búza-ring, ez világos dolog. S a hogy a hangulatból látjuk, ennek a spekulációnak a sánszai meglehetősen bizonyosak, mert az egész börzevilág nagyon el van keseredve a ring ellen. Az elkeseredés olyan magas fokra lépett, hogy egyes börzei matadorok mély szemrehányásokat tesznek a ringnek, hogyan kompromittálhatják ilyen spekulációval a börze szolid hírnevét; mások pedig erélyes megrendszabályozását követelik ennek a hallatlan merényletnek. Természetesen a szolid erkölcsökről és szigorú rendszabályok statuálásáról azok prelegálnak, a kiket ezuttal veszteség fenyeget.

A termelők még ma nem érzik ennek a börzeháborúnak következményeit. Valószínű azonban, hogy a buzaárak mesterséges felhajtása az idegen buza beözönlését fogja maga után vonni s hogy ez a manőver vég-eredményében mégis a gazdaközönség zsebéből fogja fedezni a hadviselési költségeket. S akkor aztán ezer és százezer embernek gazdasági életét zavarhatja meg egy ilyen elszánt társaságnak jól sikerült operációja! Talán ez újabb példa után be fogják látni, a papiros buza intézményének veszélyességét és erkölcselenségét!

A »*búza-ring*« kérdésével foglalkoznak a napi lapok is, így többek között a „*Budapesti Hirlap*“, melynek f. hó 19-iki száma következő érdekes fejtegetést közli gazdasági rovatában: A búza ring megérdemli a kormány figyelmét. A jóhírű Haas és Deutsch cég, Haggemacherék, a Lujza gőzmalom részesek benne, az áldozat a nagyközönség és főleg a gazdák. A kontremínörökkel nem törődik, mert a ki azt adja el, a mi je nincs, azt az ilyen baleset amugy sem éri készületlenül. Mikor Leiter tavaly Amerikában összevásárolta a világ búzáját, Olaszországban e miatt éhség és lázadás ütött ki, mert e spekulációval előidézett búza drágaság elvonta a szegény ember szájától a falatot. Most ugyan azt teszik a ringet kötő malmok. Mikor a félmillió métermázsára tervezett búza együtt lesz, a malmok a legcsekélyebb ár emelkedésre piacra dobják a buzakészlet egy részét ellensúlyozásul, ha pedig a ring előbb összeomlik, a piacra kerülő rengeteg készlet saját erejéből szoritja le az új búza árát. A gazdaközönség kilátásai tehát nagyon rosszak lehetnek a búzaárakra vonatkozólag.

A »*Kert*« (márcz hó 15.) legújabb száma *Liebbald* Béni tollából közöl egy érdekes és aktualis cikket a tavaszi faültetésről. Szerinte habár előnyt is adunk az őszi faültetésnek, ezzel még nem mondtuk ki azt is, hogy tavasszal fát ültetni nem lehet. A tavaszi faültetés több körülményt és nagyobb figyelemet igényel. Leggyakoribb hiba az *elkészés* szokott lenni. A fában a nedvkeringés sokkal hamarabb indul meg, semmint azt a külső jelek után következtetni lehetne s így az ültetésnek is hamarabb kell történnie, mint a fakadás mutatkozásának. A fakadásban mutatkozó siker csupán csak csalóka látszat, mert ez rendszeren a tartalék tápanyagok segítségével történik. Az egészséges törekvéseknek oda kell irányulniok, hogy a tartalék tápanyagok elfogyta után már a fa tápszervei fennakadás nélkül működhessenek, ezért kell mielőbb ültetni s az eljárás sikerét gazdag iszapolással biztosabbá tenni. Hogy a tavaszi szelek szárító hatása ellen a gyökerek biztosítva legyenek, leghelyesebb a fa alját *mohával* befedni, a szalma tövekben és polyvában

az egerek tanyát ütnének. A törzsek kiszáradásának megakadályozásául, zsiros, sárga agyagföldből készített hig péppel kenjük be a facsemetéket. Ez a pép nem tartós, de épen elég arra nézve, hogy a sejtmedvek a kiszáradástól megóvassanak. Gyökszakadás ellen legjobban védekezhetünk úgy, hogy ha az ültetéskor karót adunk a fa mellé, mely megóvja a csemetéket a szelek hatásától is.

A „*Veterinárius*“ (márczius hó 15.) című állatorvosi folyóirat az *emlős állatok mesterséges termékenyítéséről* következő érdekes megfigyeléseket írja: *Walter Haepé* és *Sir Everett Millais* a mesterséges termékenyítésre vonatkozó kísérletek egész sorozatát végezték Nyulakon végzett kísérletek azt mutatták, hogy az ovulatio előidézésére egy copulatio, szintegy az ondószálak jelenléte szükséges. Ezen körülményből magyarázható meg azon sok balsiker, melyet ezen állatokon való kísérletezések során tapasztaltak. *Sir Everett Millais* 17 kutyán végzett kísérletei következő eredményt szolgáltatottak: 1. nőtény kutyák mesterségesen könnyen termékenyíthetők; 2. a vemhesség ily módon könnyen következik be; 3. Egyszeri magómlással több nőtény kutya termékenyíthető meg eredményesen. Kanczák mesterséges termékenyítése még nem sikerült. *Haepé* jelen volt egy angol tevércse kanczának mesterséges termékenyítésénél, de ezen kísérlet balsikerű volt.

A nagy háziállatok mesterséges termékenyítése nagy érdeklődést keltene a physiologusok körében és nagy gyakorlati fontossággal bírna a tenyésztőre nézve. Ily módon könnyen lehetne keresztezni eltérő nagyságú állatokat. Így sokat nyernénk az örökítés tanára és a telegonia érdekes felderítéseket nyújtana.

Röviden megemlékezünk két vidéki gazdasági egyesület által alapított új lapról a „*Torontali Népbárát*“ról és az „*Aradi Gazda*“ról, melyek mint a torontalmegyei, illetve az aradmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönyei csak most indultak meg s mint meggyőződünk igen helyes és egészséges irányban kívánják szolgálni vidékeik speciális gazdasági érdekeit. Mint néplapok reméljük jótékony hatást fognak gyakorolni a gazdasági ismeretek terjesztésében.

A „*Magyar Nemzetgazda*“ (Márczius hó 19.) *Magyar Gyarmatpolitika* cz. alatt következőket írja. A gazdasági életben is vannak kísértetek. Ilyen kísértet az osztrák-magyar monarchiában a gyarmatosítási politika, melynek legújabb jelenségét felhivatalosan szerencsésen agyon is ütötték. A gyarmatpolitikának két főindoka lehet: *hatalmi terjeszkedés és gazdaságpolitikai cél*. Az előbbi kérdés feszegetése nem tartozik ide, a mi pedig a gazdaság politikai célját illeti, határozottan állíthatjuk, hogy sem szociális, sem gazdasági helyzetünk ilyen hatalmas akcziát nem kíván meg. Népfölöslegünk nincs, a mutatkozó kivándorlásnak sem ez az oka, hisz még a nagyipar megteremtésének is legjelentősebb akadályai a népesség hiánya. Nem bocsáthatunk ki tehát magunkból fölösleges munkaerőt, mert nincs, sőt az itt-ott mutatkozó kivándorlás megakadályozására kell törekednünk. Ausztria ipara egészen Magyarországra támaszkodik, a mi iparunk fejlődésével szűkebb tere fog szorítkozni az osztrák termelés piacza, talán ez adhat okot arra, hogy ott újabb piacról gondolkozzanak és gyarmatpolitikát követeljenek, de Magyarország ebben Ausztriát nem támogathatja, mert a mi iparunk és termelésünk szempontjából kár is szót vesztegetni a Keleten való terjeszkedésre. Meg kell elégednünk az azzal a törekvéssel, hogy iparunknak hazánkban szerezzünk piacot.

Török Mihály.

EGYLETI ÉLET.

Az állatorvosi közszolgálat államosítása tárgyában az „E. G. E.“ — Jakab L. ig. vál. tag szövegezésében — a következő felterjesztést intézte Darányi miniszterhez:

„Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kegyelmes Úrunk! Az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló törvényjavaslat tervezetére vonatkozó tiszteletteljes nézeteinket, Nagyméltóságod idei 1083. eln. szám alatt hozzánk intézett bizalmas felhívása folytán, az alábbiakban van szerencsénk felterjeszteni:

A javaslatot általánosságban viszonyainkhoz alkalmasnak és az elérni óhajtott cél tekintetéből — némi hiányaitól eltekintve — megfelelőnek tartjuk. A szakszolgálat teljesítésére hivatottaknak a mai közigazgatási szervezetbe való behelyezése szintén megfelelő és megadja az alkalmat arra, hogy ki-ki a maga helyén a közérdeket védhesse, szolgálhassa és így az állategészségügyi viszonyok javításához ereje és képessége szerint hozzá járuljon. Egy hézagot találunk ennél a pontnál csak, azt. i., hogy a vármegye központjába helyezett állategészségügyi főnök csaknem teljesen el van zárva a törvényhatóság activ tényezőitől és csak más fórumokon keresztül juthat el véleménye a törvényhatósági és a közigazgatási bizottsághoz, mely körülmény sokszor szolgálna — a mint ma is szolgál — alkalmul egyes fontos állattenyésztési és állategészségügyi kérdések hézagos megismerésére és ebből folyólag hiányos elintézésére. Az előszóval előadható felvilágosításokat, melyek az ügyek tárgyalása közben felmerülő viták folyama alatt a szükséghez képest más és más oldalról világíthatják meg a kérdést, — jelentésekkel nem pótolhatók és feltétlenül szükségesek az ügyek helyes és igazságos elbíráltatása végett. Mi tehát már ezen indokoknál fogva is óhajtjuk, hogy az állategészségügyi főnök a közigazgatási bizottságban maga terjeszse elő jelentéseit és az állategészségügyi kérdéseknek előadója legyen.

Ugy az országos egészségügyi tanács felállítását, mint a javaslat többi intézkedéseit, melyek a szakszolgálat pontos pontos és szigorú ellátására nyújtanak kilátást, teljesen helyeselnék és a gazdák szempontjából is kívánatosnak, szükségesnek tartjuk. A javaslat azon része ellen, mely szerint a marhalevelek kiállítás díja emeltetnék, — csak egy megjegyzésünk van. Mi a szegényebb sorsu emberekre nagy megterhelésnek tartjuk, hogy egy malacz, juh vagy kecske után 20 fillért fizessen. Tíz darab ilyen állat után persze nem sok a 20 fillér, de a szegényebb sorsu ember csak egy-két darab felett rendelkezik és így ezen a czimen ezek lennének leginkább megadóztatva. Csak egy példát vagyunk bátrak felemlíteni. X városban a következők a bevitt egy bárányért 2 kr., a vásárvám, melyet az átiráskor fizet az eladó 5 krt, a marhalevél 10 kr., az 1 frt 50—80 krért eladott bárány után tehát fizet a szegény ember 17 krt, ha pedig két bárányt visz egy marhalevéllel és az állatokat külön-külön adja el, 27 krt, a mi nincsen helyes arányban a nagyobb állatok értéke után eső kiadással.

Ezek figyelembe vételét kérve, vagyunk stb.“

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Mezőgazdasági érdekképviselet. A földművelési ministerium, mint értesülünk, részletes és organikus javaslatot dolgoz ki a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésére nézve. Darányi miniszter az adatok gyűjtését már el is rendelte. Örvendünk e hírek, melyek rég óhajtott megoldása egy első rangú közérdekű kérdésnek s nemsokára mi is elmondjuk nézeteinket arra vonatkozólag.

— **A gazdatiszti kvalifikáció ügye.** A „Magyar Gazdatisztek Egyesületé“ nek küldött-

sége a napokban tisztelgett *Darányi Ignác* dr. földművelésügyi miniszternél, hogy kifejezze köszönetét ama 4000 forintnyi segítségért, a melyet a miniszter az egyesület keretében működő gazdatiszti nyugdíjintézetnek legutóbb adott. A küldöttség nevében *Bujanovics Sándor* elnök figyelmébe ajánlotta a miniszternek a még mindig megoldásra váró gazdatiszti kvalifikáció s a gazdatiszti jogviszonyok törvényhozási úton leendő rendezését. A miniszter válaszában kijelentette, hogy a kvalifikáció és jogviszony kérdését rendezni hivatott törvényjavaslatot már el is készítette. A miniszter reméli, hogy rövid időn belül abban a helyzetben lesz, hogy a törvényjavaslatot a képviselőház elé terjesztheti és hogy a két év tized óta sürgetett kérdést a gazdatisztek megalapítására lesz módjában megoldani.

Gyümölcsészeti oktatás lelkészek és tanítók részére. Darányi földművelésügyi miniszter, mint eddig, úgy e tavasszal is rendeztet gyümölcsfajta- és tenyésztési kurzusokat, a melyeken a faiskolakezelő tanítókat úgy elméletileg, mint gyakorlatilag a fák nevelésére és kezelésére nézve kiképezik. Az idén Keszthelyen, Kolozsvárott és Kis-Szebenben volt hirdette ily kurzus 20—20 tanító részére. Ez iskolákba annyi pályázó jelentkezett, hogy a miniszter kénytelen volt utólag Orosházán még egy negyedik kurzust létesíteni. Így volt csak lehető, hogy a jelentkezőknek ötödrésze — és oly vidékekről, hol még a faiskolaügy igen kezdetleges állapotban van — föl volt vehető. A miniszter ezenkívül ez évben egy egészen új intézményt léptetett életbe. Ugyanis a bpesti kerületi tanintézet lelkészek részére rendeztet kurzust a pomológiaiából. Erre a tanfolyamra, mely márcz. 19-től 24-ig fog tartani és a melyre csak tizenkét lelkész volt fölveendő, oly sokan jelentkeztek, hogy egy második kurzus rendezése vált szükségessé. Ez április 6-tól 15-ig lesz és ebbe is ugyancsak tizenkét önálló falusi lelkészt vettek föl.

Vasuti szállítási díjkezdmény a jégkárosult kiscgazdáknak. A vetőmaghiányban szenvedő kiscgazdák támogatása céljából a földművelésügyi miniszter azt az intézkedést tette a múlt nyáron, hogy a szükséges őszi vetőmag az állami gazdaságok természetföllegéből előlegeztessék. Ezenkívül megkerestetett a kereskedelemügyi miniszter, hogy e szállítványokra a m. kir. államvasutakon önköltségi viteldíjakat engedélyezzen. A földművelésügyi miniszter kezdeményezésére ez a kedvezmény április 30-áig meghosszabbított és a földművelésügyi ministerium igazolványával közvetlenül a kiscgazda címére szállítandó árpa, zab-, rozs-, buza-, valamint burgonyavetőmagküldemények, a fönt jelzett időig nemcsak hogy még mindig a m. kir. államvasutak önköltségi díjában szállíttatnak, hanem ezen vasutak igazgatósága utasított, hogy hasonló kedvezmények engedélyezése végett keresse meg a többi hazai vasutakat is. A napokban tartott közös értekezleten ehhez a többi vasutak igazgatósága is hozzájárult és a kedvezményt megadta.

Pályázat erdőültetési jutalmakra. A földművelésügyi miniszter az országos erdei alaphól oly területeknek beerdősítésére, melyekben hegyomlások, hó vagy kőgörgöttek megakadályozása, szélvész és vizek rombolásának, valamint a futóhomok tovább terjedésének meggátlása végett erdőültetés szükséges, a folyó évre hat nagy jutalmat és 12 elismerő jutalmat tűzött ki. Versenyezhetnek mindazok az erdőültetések, a melyek a folyó évben *nem állami költségén* foganatosítottak, még pedig a nagy jutalmakra, ha egy tagban legalább 25 (huszonöt) k. holdra az elismerő jutalmakra pedig, ha egy vagy két tagban legalább 10 (tíz) k. holdra terjednek. A jutalmak az 1901-ik évben szolgáltatnak ki s azok kétharmadrésze az erdőültetés költségeit viselő erdőtulajdonost, egyharmadrésze pedig az erdőültetést teljesítő erdőültetést illeti. Pályázni kívánók a f. év tavaszán történő erdő-

sitést legkésőbb f. év július hó végéig, az ez év őszén történő erdősítést pedig f. év decz. hó 25-ig a földművelésügyi ministernél jelentsek be.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

— **Gróf Bethlen Balázs** országgy. képviselő, gr. Bethlen Géza Torda-Aranyosvármegye főispánjának fia, eljegyezte Kolozsvárt Bárány Jósika Gábor országgy. képviselő leányát Jósika Beáta bárónőt. Szerencsét és boldogságot kívánunk a köteendő szép házassági frigyhez.

— **A „Magyar kölcsönös állatbiztosító-szövetkezet”** ról a „Magyar Kereskedők Lapja” márcz. 19-iki számában a következőket írja: „A Magyar kölcsönös állatbiztosító-szövetkezetnél, mely alig félév előtt alakult, a bomlás kétségtelen jelei tapasztalhatók. A szövetkezet alapítója, Lázár István által összeállított első igazgatóság, mely fényes nevekkel állott, csakhamar lemondott in corpore, nyilván, mert elégedetlen volt a szövetkezet dolgaival. Lázár István vezérigazgató ekkor új igazgatóságot állított össze, de biztosítási körökben már hetek óta beszélnek, hogy ez is le akar mondani, mert a szövetkezetnél hallatlan rendellenességek nyomára jöttek rá. E hírek nagyrésze — értesülésünk szerint — tényleg megfelel a valóságnak: az igazgatóság és felügyelő-bizottság oly állapotot talált a szövetkezetnél, mely egyszerűen mesét. A részjegyekre még alig eszközöltek befizetéseket (maguk az igazgatósági tagok sem), a biztosításokat valósággal minden áron felvették, hivatalnokokra és akvizitőrökre pedig óriási összeget pazaroltak. Az igazgatóság ennek folytán Lázár István vezérigazgatót állásától elmozdította és helyette Wachsmann Leó cégvezetőt bízta meg az ügyek vezetésével. Több igazgatósági tag is bejelentette lemondását, eddig azonban csak Ráday Gedeon gróf és Tetétleni Ármin dr. töröltettek.”

— **Magyar tej Konstantinápolyban.** Az eszme közeledik a megvalósuláshoz. Értesülésünk szerint Pirkner János országos állattenyésztési főfelügyelő látogatást tett ezen ügyben Udvarhely-, Nagyküküllő-, Brassó- és Széchenyi vármegyék főispánjainál és a velük történt megbeszélések alapján e hó 29-én — mint az lapunkban már előre jelezve volt — egy nagy értekezlet fog tartani Segesváron a részletes tervek megállapítása céljából. Sikert kívánunk a szép vállalatához.

— **Az uzoni tenyészbika-vásár.** Folyó hó 17-én tartatott meg a megye vezérférfiai élénk érdeklődése mellett. Jelen voltak: Pótsa József v. b. t. tanácsos, háromszék vármegye főispánja, Székely György orsz. gy. képviselő, Dr. Sinkovics Ottó közgazdasági előadó, Béli Tivadar és Zetal Ferenc nagybirtokosok stb. A felhajtás 41 darab tenyészbika volt, melyek közül 25 darab vásároltatott meg községek részére Szász István segesvári és Lickl Károly n.-szebeni állattenyésztési felügyelők által. Vásár után Ujvárossy József uzoni birtokos vendégszerető házában gyűlt össze barátságos ebédre diszes társaság, hol a felszínre került közgazdasági témák felett élénk eszmecsere fejlődött ki, ezt pedig számos lendületes pohárköszöntő követte, melyek közül az első Darányi miniszterre hangzott el, kit háromszék-

megye gazdabizottsága táviratilag is üdvözölt ezen alkalomból.

— **Központi szőlészeti kísérleti állomás.** A kolozsvár tudomány-egyetem egyik kiválóan tudós tanárát, Istvánffy Gyula drt, a földm. miniszter megbízta központi szőlészeti kísérleti állomás létesítésével és vezetésével. Istvánffy-nak egy évig szabadságot adott a kultusz-miniszter. A központi szőlészeti kísérleti állomás Budapesten Attila-utca 58. sz. a. van, egyelőre bérházban, azonban a földm. miniszter gondoskodik arról, hogy saját megfelelő helyiségbe kerüljön e fontos intézmény, melynek személyi kiadásait már a jövő évi költségvetésbe felveszik és ez által az intézmény véglegesítve lesz. A kísérleti állomás létesítése az 1396. évi e tárgyban alkotott törvényen alapszik.

— **Egy fürdő elárverezése.** A hétfalusi csángó község területén fekvő Zajzon fürdőt a tulajdonos Erassó város árverés útján eladni határozta. A kies csángó fürdő valaha szebb napokat látott, mikor az oláh bojéroknak kevesebb igényük és több pénzüik volt, mint most. Mikor nem volt vasút, mely messzebb, fényesebb világfürdőkbe vigye a vendégeket, hanem maguk hintóján keresték föl határszéli fürdőiket, akkor élénk és zajos volt a zajzoni fürdő. Különb, hogy mi módon jutott a község közepe fekvő fürdő a brassóiaknak birtokába, azt mélységes homály fedi. Pörölték is vissza, de hiába.

— **A műbor és a testi szervezet.** A műbor készítésére használt ólomcukor mily súlyos, a gyógyítással makacsul dacoló ólommérgezési tüneteket idézi elő, a minek az állandó főfájás, álmatlanság, levertség, életuntság, hűdés, agylágyulás és munkaképtelenség. A hamisított bor egyik oka a fővárosi közokmányok zsufoltóságának s részben a nagy nyomornak. A műborgyártók ellen felvett harcz tehát nem csak a bortermelők érdekét, hanem a borfogyasztók legdrágább kincsét, egészségét van hivatva megvédelmezni.

— **A műsír forgalombahozatala.** A földművelésügyi miniszter a műsírakat azon termények közé való felvételét, melyeknek forgalomba hozatalát az 1895. XLVI. t.-cz. (mezőgazdasági termények forgalombahozatala) szabályozza, legközelebb rendeleti úton eszközölni fogja.

— **Nemzetközi kongresszus az alkoholizmus ellen.** Mindenki tudja, hogy az iszákosság mily borzasztó pusztítást visz végbe az emberek között. Nemcsak azok pusztulnak el miatta, a kik maguk részegeskednek, hanem betegekké teszik még az utódokat is. Ennek a szörnyű pusztításnak akarják elejét venni most a francziák, a mikor Párisban a felett tanácskoznak, hogy miként mentsek meg az iszákosságtól Franciaország lakosságát. Előadásokat tartanak: Bardey, Brunon, Bayet, Galieni, Heer és Marine, a melyekben óva intik a fiatalságot és felnőtteket, hogy az iszákosságtól óvakodjanak. Jó lenne, ha nálunk e figyelmeztetést megszívlelni akarnák.

— **Gazdatisztek ajánlása.** Szerkesztőségünkben több igen jelesen kvalifikált és sok évi gyakorlattal bíró gazdatiszt (irnoktól jószágigazgatóig) van előjegyezve, mint állás kereső. A legjobb lelkiismerettel ajánljuk őket gazdatisztet kereső nagybirtokosaink figyelmébe. Bövebbet kívánatra a *Szerkesztőség*.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

Osztrák vélemény a búza-ringről.

A blanco-határidőüzlet ügyében egybehivandó enquet teljesen fölösleges, mert száz meg száz jól megokolt peticzió bizonyítja a blanco-határidőüzlet káros voltát s kéri törvényes úton való beszüntetését. Hogy mennyire helyes ez a kívánság, példánssal illusztrálják a Budapesten most folyó börze-manipulációk. Bizonyára élénk emlékében van még mindenkinek a tavalyi budapesti gabonatőzsdei manőver, melylyel a búza-árakat 16 frt 50 krra csigázták fel olyan időben, mikor a gazdáknak már nem volt semmi eladó gabonájuk. Ennek oka az amerikai Leiter és Corner mérkőzése volt, mely a többi országok börzéit is hatáskörébe vonta. De ekkor nemcsak hivatásos börzespekulánsok, hanem mágánások is részt vettek az aranyborju előtti táncban. Hasonló módon — bár más okból — emelik a búza árát most Budapesten, melynek eredménye, hogy a márcziusi terminus (mely a búza árát 9 frt 95 krrban állapította meg) felmondásának megkezdése óta az árak folyton emelkednek; már 10 frt 48 kr.-nál tartanak.

Ez a jelenség, mely a búza árát határozza meg most a budapesti piacon, magában álló s legjobban bizonyítja a termelők törekvésének — hogy a gabona-árakat ők határozzák meg — egészen jogos és a mostani állapot egészségtelen voltát.

Mert látható, hogy milyen hiu ábránd volt azt hinni, hogy gabonarakta felállításával befolyást lehet gyakorolni a gabona-árakra a blanco-határidőüzlet törvényes beszüntetése előtt.

Érdekes a mezőgazdákra az a jelenség, hogy épen illetékes helyen a börzén és a börze-tanácsban foglalkoznak ezen nagy romlást okozó manipuláció egyszerűs mindenkorra való megszüntetésével. (Oesterr. Agrarier 1899. No. 11.)

Az állatbiztosítás kérdése.

Az „Orsz. Magyar Kölc. Állatbiztosító Szövetkezet” ügyében, melyet annak idején lapunk is, mint egy szükséges intézmény első kialakulási formáját a kellő jóindulattal ismertettünk, ma az alábbi levelet vettük:

Tek. Szerk. Ur!

Múlt év novemberében a „Gazdasági Lapok” 45-ik számában az állatbiztosító szövetkezetéről szólva, többek között azt mondtam, hogy: ha élehetetlen ez az intézmény, meghal az magától is, adjunk hát neki félévi respiriumot s aztán ám temessük el, ha valóban meghalt.

Nevezett intézmény halála úgy látszik aggasztóan közeledik, a funerálás ideje tehát mihamar beáll; kötelességem hát nekem, a ki születésénél is ott voltam, végvonaglásánál is ott lennem s némi felvilágosításokat adnom.

Bányai Sámuel és Fia Erdély legnagyobb női felöltők és szücs-árúk raktára. Kolozsvár, Fötér.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy a tavaszi idény újdonságai női felöltőkben megérkeztek. Raktárunkat a leghírnevesebb gyárosoktól a legnagyobb gondnal és figyelemmel válogattuk össze, mely újdonságok megtekintésére a t. vevő közönséget tisztelettel meghívjuk. Moly ellen megvédeni elfogadunk minden néven nevezendő szőrmeárut, bundákat, férfi és női téli kabátokat mérsékelt díjszabás mellett és azok teljes értékéért szavatolunk.

Azt is mondtam novemberben, hogy: visszautasítok minden tisztességtelen gyanút mindaddig, nevem az erkölcsileg érdekeltek között szerepel s megbíráhatom, hogy a mondott szövetkezet realis és tisztességes alapon működik. Hát működését tényleg úgy kezdte s míg így folytatta, én az igazgatóságban benn voltam; abban a pillanatban azonban, t. i. már múlt évi november 30-án, melyben a 100.000 frtnyi biztosítási alap reálitása fölött skrupulusaim támadtak — lemondtam s azóta ügyeibe belé nem avatkoztam.

Hogyan, miképen áll most ezen 100,000 frt ügye s a szövetkezet egyéb ügye, azt nem tudom, mert sohase kutattam azóta, de a „Magyar Hírlap”-ban ma azt olvasom, hogy „hallatlan rendellenességeknek jöttek ott nyomára”, a vezérigazgatót elmozdították, a vezetést annak pártására bízták, stb.

Énnekem csak azt lehet kívánnom hogy a felügyelő-bizottság kellő módon adja meg, ennek a szövetkezetnek a végdőfést, ha erre rászolgált, ha pedig rá nem szolgált erre, úgy közgyűlésileg reformálja azonnal akkép, hogy biztosak lehessenek úgy a már érdekelt részvényesek, mint általában az ezután érdeklendő biztosítók, erősen érdekelt állatorvosok, ügynők, vidéki választmányok stb. afelől, hogy veszendőben levő pénzüknél duplája is rá nem megy erre a jól kifundált, de tudatlanul vagy talán rosszakarattal elrontott vállalatra.

Bpest, 1899. III/22.

Monostori Károly.

— **A vidéki pénzintézetek reformja.** A takarékpénztárak központi jelzálogbankjának vezetése alatt tartott értekezleten számos vidéki takarékpénztár igazgatója vett részt s annak hangsúlyozásával, hogy általában intézeteink egészségesek, bizottságot küldött ki a visszaélések sanálására szükséges reformok tárgyában. Elvül mondták ki, hogy a mozgalom a társadalmi actio keretét túl ne lépje s a garantiák első sorban abban keresendők, hogy a betétek biztos és mobilis actívákban helyeztessenek el. Megfontolás tárgyává teszik, mennyiben szükségesek bizonyos intézkedések a részvénytőke nagyságát, tartalékgyűjtés kötelezettségét s a mérlegek szakszerű felülvizsgálatát illetően.

— **A sztrájk — zsarolás.** Ezt állapította meg elvként egyik legutóbbi döntvényében a német birodalmi törvényszék, a mi annál figyelemreméltóbb és érdekesebb, mert egészen megfelelő annak az iránynak és jogi megítélésnek, a mely a mi munkástörvényünkben (1898. II. tcz.) kifejezésre jut. Az említett elvi döntvény azt mondja ki, hogy a büntető törvénybe ütköző zsarolást követ el az a munkás, a ki munkája közben kijenti, hogy tovább nem dolgozik, ha rögtön nem teljesül a munkabér fölemelésére vonatkozó követelése. A megokolás szerint a büntető-törvény 240. §-át (maximális 1 évi börtön), vagy 253. §-át (legalább 1 havi fogház) kell alkalmazni abban az esetben, ha kedvezőbb munkafeltételek kieszközölése céljából zsarolás követtetik el,

történjek ez akár egyesek, akár többek által egyetértőleg, képviselőik útján.

— **Uzsoratorvény Angliában.** Az, a mi még csak pár év előtt Angliában lehetetlennek látszott, immár bekövetkezett. A parlament James indítványára kimondotta, hogy a pénzkölcsönzéssel iparszerűleg foglalkozó egyének-ről jegyzék vezetendő, az ebbe való bevezetés kötelező. A kamat maximuma 10 százalék. Az uszora büntetést szabnak s az uszorpörök zárt ajtók mögött tárgyalatnak. E törvény nevezetes változást jelent az angol gazdasági és erkölcsi fölfogásban. Ezzel ugyanis Viktória királynő munkás és élelmes alattvalói cserben hagyják a pénzzel való szabad kereskedésről táplált és szerencsétlenségünkre a kontinensre is átültetett tanításait. Megrettenve azon a gazdasági és erkölcsi pusztuláson, mi ezek nyomában angol földön is járt, visszatérnek a korlátozásokhoz és elhagyva a mammon rideg kultuszát, a tapasztalatlanokat, gyöngéket és felületeseket igyekeznek megmenteni az uszorasoktól. Az erővel szemben a magasabb nemzeti érdekeket, a jog- és közkorál érdekeit igyekeznek megvédeni. (B. H.)

— **Föld a népnek.** A földmivelésügyi miniszter Torontál vármegye közbenjárására elhatározta, hogy 1899. október 1-től, egyelőre próbaképpen csak 3 esztendőre, közel 3700 hold dunai réti földet közvetlenül fog kisebb parcellákban a javaslatba hozandó szegénysorsú egyéneknek bérbe adni. A bérlet eszközésével a rékási tisztartóság van megbízva.

Pénzpiac helyzete. Az osztrák magyar bank főtanácsa legutóbbi ülése alkalmával az 5% kamatláb fenntartását határozta el, dacára annak, hogy váltótárczája tizedfél millió forint, érczkészlete pedig egy millió forint emelkedést mutatott.

Időjárás A havazás megszűnt, nyugatról derülés indult meg, a hőmérséklet az ország nyugati felén erősen fagypontra alá süllyedt. Különben hazánk minden részében voltak nagyobb, kisebb havazások, legkevesebb az északi vidékeken. Nálunk, az erdélyi részeken éjjente fagyok voltak.

Jelentés: Helyenkint — főleg keleten — még havazás várható, nyugaton erősebb, keleten gyengébb fagyokkal.

Hőmérséklet: Budapest — 6.3, Ó-Gyalla — 9.5, Szeged — 4.3, Kolozsvár — 2.1.

Budapesti gabonatózsde.

márcz. 22.

I. Készárúüzlet.

Buza. Élénk forgalom mellett az árak 10—15 krral emelkedtek.

Rosz változatlan csekély forgalom mellett *Tengeriben* a forgalom mérsékelt volt. Elkelt Fegyverneken 4 frt 37 és fél kron.

Márcz. 22-iki jegyzések:

buza bántási	78 kilos	frt 10.15—10.20
„ tiszavidéki	„ „	10.40—10.45
„ bácskai	„ „	10.45—10.40
„ rozs prima 70—72 kilos	frt	7.85—7.95
„ másodrendű	„	7.75—7.85
árpa takarmány	„	6.20—6.55
„ égetni való	„	6.60—7.40
„ sórfőzésre való	„	7.60—8.40
zab	„	5.80—6.15
tengeri ó-bántási	„	4.65—4.70
„ másnemű	„	4.60—4.65
repeze	„	11.25—12.—
köles	„	4.15—4.30

Jelentés: buza változatlan, rozs, árpa, zab lanya, tengeri szilárd.

Határidő-üzlet.

Márcz. 22-ki zárlatkor:

Buza októberre	8.58—8.59
„ márcziusra	10.74—10.75
„ áprilisra	9.92—9.93
„ májusra	9.55—9.56
Rosz márcziusra	8.02—8.04
„ októberre	6.70—6.75

Zab márcziusra	5.72—5.74
Tengeri 1899. májusra	4.55—5.56
Repeze szeptemberre	12.05—12.15

Budapesti értéktőzsde.

1899. márcz. 22-én.

4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény	368.10
Magyar hitelrészvény	396.50
Leszámitoló bank	262.75

Kolozsvári piac

márcz. 23-án

Fölhozatal szintén nagy volt, a forgalom pedig élénk lévén, a gabona árak szilárdultak.

A csütörtöki (márcz. 23-iki) **hetivásáron** a következő árakat jegyeztük föl.

buza (piaczi)	frt 8.40—8.60
Árpa	frt 6.——6.50
Zab	frt 5.——5.20
Tengeri	frt 4.10—4.25
Bab fehér	frt 5.80—6.00

Lóherét most leginkább csak belföldön vásárolnak. 1898 évi termésű lóheréért q.-ként 40—42 frtot fizetnek szin, mennyiség és minőség szerint. Államilag ólmozott arankamentes lóheréért 60—62 frtot kérnek.

Marha hus I. oszt 1 kiló	52 kr.
„ „ II „ 1 „	48 kr.
Zsír „ 1 „	72 kr.
Tojás 6 drb.	10 kr.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Pontos czím:

Első Magyar

Gazdasági Gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli **gazdasági gépgyára,** mely a gazdálkodáshoz szükséges **összes gazdasági gépeket gyártja.**

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni. (33 II. 9 26.)

Részletes árjegyzékkel

és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskaavágók

Morzsolók

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Bátor MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felolós szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

A kiadóhivatal vezetője:

MARSELEK FÉRENCZ.

Telephon: 198.

Solymosy és Társa betéti társaság.

Gépgyár és Vasöntöde

Solymosy gépgyár.

Kolozsvár.

(101. 4—40.)

Álló és fekvő gőzgépek, szivattyúk, sajtók
— TELJES SZESZGYÁRI-, MALOM ÉS TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEK. —

Gőzkazánok, Vízkerékek, Turbinák.

GAZDASÁGI GÉPEK: Cséplőgépek, Járványok, Rosták, Tücsörök, Szecskaavágók, Boronák, szén- és szőlőprések stb.

Fémöntvények — Oszlopok. — Csigalépcsők. Külön osztály: **EKÉK.**

H I R D E T É S E K.

Olcso keritések!

Olcso keritések!

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48.

Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, fűskés-sodronyt, pánthuzalt: erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcso árak mellett. Nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovácsolt vasból; ugyszintén diszes virágágy- és gyeperítéseket és favédő-kosarakat. Továbbá: föld- és kavicsrostákat; magtár-, ablakrostélyokat; szikrafogókat; gabona választóhengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyköppennyel való ellátását. Rostaszöveteket és fonatokat szelelő rostákba.

(125. 1-6)

rostákba.

Arjegyzékek és költségvetések ingyen.

Jutányos és pontos kiszolgálás!

Mily elkerülhetlenül szükséges
a szőlők permetezése
az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult **Mayfarth** (62 3-8.) **Ph. és társa**

szabadalmazott
önműködő
„Syphonia“
szőlővessző
és
növénypermetezője,

mely az oldatot szivattyuzás nélkül önműködően a növényekre permetezi. Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban, és számos dicséret bizonyítvány mutatja kitünő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben. Ábra és leírás rendelkezésre áll **MAYFARTH PH. és társánál** mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére. **Bécs, II. Taborstrasse 76 sz.** Arjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. Képviselek és ismételadók kívánatosak.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:
BUDAPEST, VII. ker., Garay-u. 10.

Elvállal: központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szelölőzetések, closettek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönbön kőszén-, olaj- és petroleum váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések,
jövedelmi előirányzatok gyorsan
(58. 6-26.) készíttetnek.

Legjobb minőségű kőgyagy-csővek raktáron.

H I R D E T Ö K F I G Y E L M É B E ! H U S V É T I S Z Á M U N K B Ó L T Ö B B E Z E R M U T A T V Á N Y M E G Y !

Dr WÄGNER és TÁRSAI
EGYESÜLT GYÁRAK
MINT BETÉTI TÁRSASÁG. **BUDAPEST**
IX. JINÓDY-UTCA 3
(a Gizella malom mögött.)

SZIKVIZGYÁRAK BERENDEZÉSE és ELLÁTÁSA.
SÖR és BORKIMÉRŐ KÉSZÜLEKEK.
FÉMONTÓDE ELEKTRO-GALVANIKUS FÉMLEMEZELÉSI INTÉZET.

KÉPES ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENYESÉN
FOLYÉKONY SZENSÁV
TÖRV. VÉD. SÖR ÉS BORKIMÉRŐ KÉSZÜLEKEK
99% ón és lörv. betétisifon

(71. 7-12)

A
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
ÁRURAKTÁRAIBAN
ÁLLAMI ÓLOMZÁRRAL ELLÁTOTT
ARANKAMENTES LÓHEREMAG
Kapható 50 vagy 100 kg.-os súlyban.
Fölvilágítással szívesen szolgál:
AZ ÁRURAKTÁRAK KEZELŐSÉGE
Kolozsvár pályaudvar.
(2. 5-26.)

S T O L C Z W I N C Z E

Kolozsvár főtér 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javitások, átalakítások, valamint minden új munkák szakszerű előállítására pontosan eszközöltetik. (127. 1-52.)

Minden

(57. 9-12)

Gaz-

dának, a mezői munkások részére szeszes italok szükségeltetnek. Ezen italokat bár ki, minden készülék nélkül, hideg uton igen olcsón előállíthatja, az én, törvényesen védett, teljesen ár-talmatlan „**Likolaimmal.**” Arjegyzék és kezelő könyv, kívánatra ingyen és bérmentesen megküldetik

VÉRTES LAJOS gyógyszerárából, LUGOS 147. sz.

A mödlingi czipőgyár,

mely ország- és világszerte kitünő gyártmányairól híres, elhatározta, hogy lehetővé tegye azon t. vevőknek is a jó czipők vételét, kik eddig „olcsón” vélték venni, midőn rossz csehgyártmányu bazar-czipőket vásároltak, és hogy forgalmát megháromszorozza, folyó márcziustól fogva gyártmányainak legkelendőbb cikkeket

teljesen haszon nélkül

árultatja a helyi piacon és az eddigi ismert árakat

leszállította 20-25%-kal.

Midőn ezen öröndetes hírről a t. vevőközönséget értesíteni szerencsém van, kérem minél tömegesebb szíves sajtó meggyőződést szerezni.

Kolozsvár, Jókai-u. sarkán. (Gr. Rhédey palota.)

Teljes tisztelettel

SOMOGYI D. ERŐ,

(106. 3-6)

a mödlingi czipőgyár képviselője.

A tisztelt háztulajdonosok figyelmébe.

Egy igen csinos, szakszerűen felszerelt

M I N T A - T E L E P E T

rendeztünk be, a hol is a legjobb és a legszebb

closettek, falimedenczék, mosdók, fürdőszobák, vízellék, közkutak stb. stb.

teljes működésben bármikor megtekinthetők, és így abban a helyzetben vagyunk, hogy az általunk készített költségvetéseinkben előforduló berendezéseket természetes működésben mutathatjuk be s bárki előre meglátja, hogy berendezéséhez mit kap.

Ezen telepünk létesítésén nem kiméltünk sem költséget, sem fáradságot, csak hogy a t. háztulajdonosok igényeit minden tekintetben kielégíthessük.

Minta-telepünk megtekintésére szívesen látjuk és kérjük a t. háztulajdonosokat.

Műhely, raktár és minta-telép köfalsori szappan-utca 4. és postakert-utca-1.

(Pollák Samu ur házában.)

Iroda 383.

Telefon: Pollák Samu iroda 104.
Clauser Adolf lakása 170.

POLLÁK és CLAUSER

vízvezetékek, csatornázás és szivattyú-felszerelési vállalat
(107. 3-5.) **Kolozsvárt.**

Új czég!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy

BAGOSI FERENCZ
képesített kőműves mester és

CSEH ANDRÁS
képesített ácsmester

— mint törvényesen bejegyzett czég egy uj —

építési és vállalkozói üzletet

nyitottunk

Elvállalunk a szakmánkba vágó minden kisebb és nagyobb építéset, valamint átalakításokat és javításokat úgy helyben, mint vidéken pontosan és szakszerűen elkészíteni.

Kérjük a nagyérdemű közönség becses pártfogását annál inkább is, miután szakképzettségünket Kolozsvárt — tekintetes Endstrasser Benedek építész urnál sze-

ÚJEV OTA

25 és 50 palaczkos ládában is kapható a világhírű élvezeti, üdítő és egészségi ital a valódi

PILSENI-SÖR

(Pilseni ősforrás)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, miszerint 6 év óta

Albert József

szobafestő- és mázó czég alatt folytatott üzletemet a 20 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő

Haas János

szobafestő- és mázó üzletével egyesítettem Kálhódi utamból hazatérve, üzletemet a legelső munka-erőkkel gyarapítva, a mai kornak megfelelő legdiszesebb szobafestő- és mázó munkálatokat elvállalok, biztosítva t. megrendelőimet, miszerint törekvésem leendő úgy, mint eddig, ezután is a legmagasabb igényeknek teljesen megfelelni.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva magam, alázatos szolgáljuk

ALBERT JÓZSEF,

szobafestő- és mázó.

(182. 1—6.)

Nagy-utca 2. sz. saját ház.

Eladó sima zöldojtvány.

10.000 drb. Mézes és Chasselas, az alany: Rip. port.
4.000 drb York Madeyra direktmó;
100.000 drb Csimegefaj, hazai sima vessző

és néhány hektó Törkölypálinka.

Árjegyzéket kívánatra küld

Bergmann Károly

szőlőtulajdonos,

(124. 1—52.)

Nagy-Maros, Hont megye.

reztük és több éven keresztül mint főpallérok működünk; és ezen idő alatt több magán és megyei munkát végeztünk, ugymint: a kolozsvári megyeház építésénél mint kőműves és ács főpallérok együttesen működünk és az ujabban épült honvéd laktanya építésénél mint kőműves főpallér és ács alpallér működünk, továbbá a ngos Péterfi Zsigmond ur nyaralójánál, B Bak Lajosné bérházánál mint kőműves főfelügyelő és ács főpallér működünk. — S a jelen időben én Bagosi Ferencz, a deési róm. kath. egyház bérházánál, a mely tekintetes Reményik Károly építész mérnök ur által épített — mint építész vezető voltam alkalmazva; és Cseh András a kolozsvári róm. kath. egyház ujonnan épült bérházánál, a mely a Hausmann Sándor budapesti építész ur által épített, mint ács főpallér működött.

És ezen idő alatt szerzett tapasztalatainkkal és teljes szakképzettségünkkel vagyunk bátrak a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérsi s mint új kezdők magunkat becses figyelmökbe ajánlani.

Szíves megrendeléseiket várva, maradunk a nagyérdemű közönségnek legalázatosabb szolgálói

Bagosi Ferencz és Cseh András
építési vállalkozók.

Építési iroda és ácsstelepünk külközép-utca 3a. szám, B Bánfi Ernő kert. a dohányraktár mellett.

(118. 2—8.)

naponta frissen palaczkozva, $\frac{7}{10}$ ltr. palaczkokban à 22 kr. megadózva, palaczk nélkül, a kolozsvári vasúti állomáshoz szállítva.

A palaczkok és ládák a kolozsvári vasúti állomáshoz bérmentve visszaküldve, a fölszámított árban visszavétnek.

ALAPITATOTT 1851.

ALAPITATOTT 1851.

SPALLER KÁROLY UTÓDA VERESS LAJOS

KÁLYHAKÉSZÍTŐ,

MINDENNEMŰ TARTÓS ANYAGU KÉSZ KÁLYHÁK NAGY RAKTÁRA
KOLOZSVÁRT, Kultorda-utca 16. Biasini mellett.

Mindennemű e szakmába vágó javításokat úgy helyben, mint vidéken

 jutányos árban elvállal.

Bizonylat.

Veress Lajos, kolozsvári kályhaiparos kérésére igazolom, hogy a kolozsvári új megyeházba 64 darab Dániel-rendszerű kályhát és kemenczét állított fel, mely munkáját a kitűzött időre kifogás nélkül befejezte. A kályhák ellen eddig panasz nem merült fel, azok jól tütenek s kellő meleget terjesztenek

Kolozsvár, 1898. decz 16.

(130. 1—26.)

Láttam!

Gr Lázár
alispán.

Nemes Gyula
kir. mérnök.

Újból elárúsítók kedvezményt

(78. 6—6)

élveznek.

A Pilseni Polgári Serfőzőház
erdélyi ügynöksége és főraktára.

Kolozsvárt.

Az ANGYALDOMBI szőlőojtványtelep Zombán (Tolnamegye.)

elad még azonnali szállításra

ca 150 ezer kifogástalanul összefort gyökeres fásojtványt, u. m. bakator, Balatoni zöld fehér, fehér burgundi, Foll blanc, Furmint, Hárslevelű, Kövidinka, Járdovány, Mézes fehér, Mustos fehér, Olasz rizling, Bakator szőlő, Szeremi zöld, vörös vettelin, alle bousch, Carbenet, Cichaut, Berheller, Kadarka, Kék francos, nagy burgundi, Oporto, Chasl blanc, Chasl rouge, Chasl Napoleon, Chasl negropon, Chasl fontembi d'or, Kecsececs, stb fajokban. Riparia portal, Rup. monticol, Genney conder, Arramon, Rup. Solonis alanyokon ezrét 125—150 frtig.

150,000	sima zöld ojtvány	portalison	75—85 frtig.
60,000	" " "	Rup. monticol	85—95 "
25,000	" " "	" " "	85—95 "

Fenti fajokkal beojtva és fajtisztán külön-külön, nem vegyesen, mint mások ajánlják.

Több százezer fajtiszta amerikai sima és gyökeres vessző, u. m.:

	sima		gyökeres	
	I.	II.	I.	II.
Riparia portal	8,	2-50	18,	10,
" gloir de Montp.	10,	5,	20,	12,
Rup monticol	12 $\frac{1}{2}$,	7,	27,	15,
" gamey cond.	12,	6,	23,	16,
" arramon	12,	6,	28,	16,
V. Solonis	10,	6,	27,	15,

Fajtiszta gyök. keres Rupestris ban száza 3 frt.

Európai gyökeres vesszők ca. 600,000 darab homoki vagy szénkéneg alá való ültetéshez, u. m.: gyökeres kadarka ezre 5 frt, Oporto, Chasl bl., Precoc malting, Madl angev 10 frt, zöld sylvani Olasz rizling, mézes fehér, Ezerjó, mustos fehér, tramini, rajnai rizling, nagy-burgundi, Alic bousch ezre 12 frt, számtalan Chasselas és muskotály faj száza 2—5 frtig, ezre 15—30 frtig.

Európai sima vesszők ojtás és ültetéshez, fehér, vörös, bor csemegék, Chasl. és muskotály fajok 750 fajban legjutányosabban

Részletes árjegyzék kívánatra ingyen.

Bő kiadásu árjegyzék, mely 150 oldalra terjed, hol a szénkéneggeli eljárás, az amerikai vesszők talajigénye stb. le van írva, továbbá az egyes fajok metszési módja, érsi ideje, gyümölcsének színe, továbbá 65 faj legszebb gyümölcsű szőlő jól sikerült ábrája is be van mutatva, 35 krnak beküldése után ingyen.

Az összes vesszők fajtisztaságáért garancia vállalatik.

Megrendelések $\frac{1}{3}$ előleggel a telepközvetőség címén kéretnek, vagy a tulajdonos

(98. 4—6)

WILLINGER MÁRTON nevére Zomba (Tolnamegye.)

Bámulatos olcsó!

Goldin óra 8 frt.

Mikel remoutoir erős zsebóra, szépen díszített tokkal, másodperczmutatóval csak 2 frt 60 kr. Nikkel remoutoir zsebóra, zománcz számlappal minden 32 órában, kitűnő szerkezetű, 3 frt 50 kr., duplafedéllel 5 frt. Uj ezüst rem. zsebóra művészileg vésett tokkal, teljes szerkezetű, 4 frt 20 kr., duplafedéllel 5 frt 50 kr. Tula rem. zsebóra 5 frt, duplafedéllel 7 frt 50 kr. Valódi ezüst rem. zsebóra, finom svájci szerkezetű, 6 frt, duplafedéllel 8 frt. Valódi ezüst lánczok 2 frt és feljebb. Ébresztőórák 2 frt. A nálam vásárolt nikkell- és ezüstórák jóságáért, valódiságáért 10 évi írásbeli jótállást nyujtok.

Javítások 2 évi jótállással.

Képes árjegyzéket órákról, továbbá külön árjegyzéket tajtképpákról ingyen és bérmentve küldök.

(111. 3—12.)

Kun H. műórás,

Budapest, Koronaherczeg-utca 7.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege utján Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I em.)

4% Záloglevélkölcsönöket

nyujt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel
5 százalékos,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 $\frac{1}{2}$ % évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1. 13—52.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevelek, 3%-os nyeresémmegőltvények.

REMÉNYIK VICTOR

vasnagykereskedés
Kolozsvárt, Főter 22. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű

vas- és vasárubból,

ugymint

Gazdasági eszközök, háztartási

czikkek, konyhaszerek

és mindennemű

szerszámokból.

Vaskemenczék

fa- és kőszénfűtéshez, továbbá öntöttvas és erős vaslemezekből készült

takarék tüzhelyek, Meidinger-kályhák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

(73. 6—12.)

SIMONFFI ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje
Kolozsvárt, Kültorda-utca 48. sz. Telefon 85. sz

Elfogadok megrendeléseket **Gőzgépek, gőzszivattyúk, vízikerek, malomszerkezetek, zúzógépek, szijkorongok, fogaskerek, közlőtengelyek, csapágak** stb. stb. elkészítésére.

Elvállalok mindenféle **gépalkatrészek és gépek kijavítását**, továbbá **vasoszlopok, csigalépcsők, balkonytartányok és rácszatok, sírkerítések** és más építészeti **vastárgyak** leöntését

Készletet tartok **vízvezetési és csatornázási kellékekből**, u. m. **kútoszlopok, csapszekrények, aknafedelek és víznyelőkből.**

Raktáron tartok saját gyártmányaimból: **egyes, kettős és három borzódás ekék és boronák, cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica morzsoló gépek** kézi vagy járgányhajtásra, **szőlő zúzó, bor- és alma sajtolókból** és több más gépekből, melyeket a n. é. közönség b. figyelmébe alálanani van szerencsém. (128. 1-10)

Teljes tisztelettel

Simonffi István.

Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik.

„FÖLDBIRTOKOS MAGYARORSZÁG“

(91. 4-12.)

kiadóhivatala

BUDAPEST, VIII. Üllői-út 6. szám

által mindennemű jelzálogkölcsönök

— a legújabb módzatok szerint —

teljes sikerrel gyorsan eszközöltetnek.

Ajánlatokkal, prospectusokkal, felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Az építési idény közeledtével tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a már 12 év óta fennálló

törvénytiszteleg bejegyzett cégü

építési vállalati üzletemre.

Elvállalok **ugy helyben, mint vidéken** nagy és kisebb új épületek **FELÉPÍTÉSÉT** és mindenféle **JAVÍTÁSI és ÁTALAKÍTÁSI** munkálatokat.

Kiválóan előnyös üzleti összekötéseimnél fogva a legjutányosabb árakat alkalmazom.

Tervrajzok, költségszámítások elkészítésére, ugyszintén becslések, felmérések és felülvizsgálatok eszközzésére is a legjutányosabb árak mellett vállalkozom.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

Hirschfeld Lajos

(104. 3. 6.)

építőmester.

Üzleti iroda: **Külmonostor-utca 82. szám.**

Távbeszélő-állomás **71. sz.**

HARANGÖNTŐDE.

Alapított 1770-ben.

Andrásovsky Efraim

(Az 1835-iki budapesti orsz. kiáll. jury-tag)

Több kiállításon első díjat nyert.

Kolozsvárt, kül- és belmagyar-utca sarkán,
saját házában.

Ajánlja az erdélyi részekben legnagyobb harangöntődjét, harangsoportok zenésileg felállítását, kerti és utcai szivattyúk, tűzfecskendők, gőz- és **vízvezeték, csatornázási vállalat helyben és vidéken** gyorsan és pontosan eszközöltetnek. (133. 1-6.)

RÁCZ GYÖRGY Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében kapható a

legjobb elősövény Maclura Aurentiaca

nagyon sűrűn bokrosodó és kemény tövisű sövény. Gyökere cseméték 1 éves, 4 forint, válogatott 6 forint 50 kr., ezren alóli vételnél száza 1 forint. 2 éves, hossza 80-110 centiméter ezre 12 frt, száza 2 frt. 3 éves, hossza 1-1 $\frac{1}{3}$ méter, ezre 16 frt, száza 3 frt; továbbá **Gleditsia elősövény** 50-70 centiméter hosszú ezre 5 frt, száza 80 kr. Sokféle legnemesebb **alma, körte, őszi barack és ringlófák** száza 26-28 frt. **Diófák** darabja 30 kr. **Alma vadonc** 2 éves ezre 5 frt, száza 80 kr. **Utszéli fák akác** 3-4 méter, **Eper, Juhar, Égerfa, Tölgylevelű gyertyánfa, Betula, Ribes Aureum jutányos áron** száz és ezer számra. Végre különféle **fás és zöld szőlőajtványok** Portalis és Monticola alanyon. **Directtermő amerikai gyökere** és **sima vesszők** Riparia Portalis és Rupestris Monticola gyökere és **sima vesszők** és európai gyökere és **sima vesszők**.

Árjegyzékkel szolgál az

(82. 5-7.)

Intézőség, Kula, Bácsmegye.

Rieger András

első erdélyi gazdasági gépgyár és vasöntődéje

NAGY-SZEBENBEN

ajánlja elismert és mindenkor első díjakkal kitüntetett készítményeit

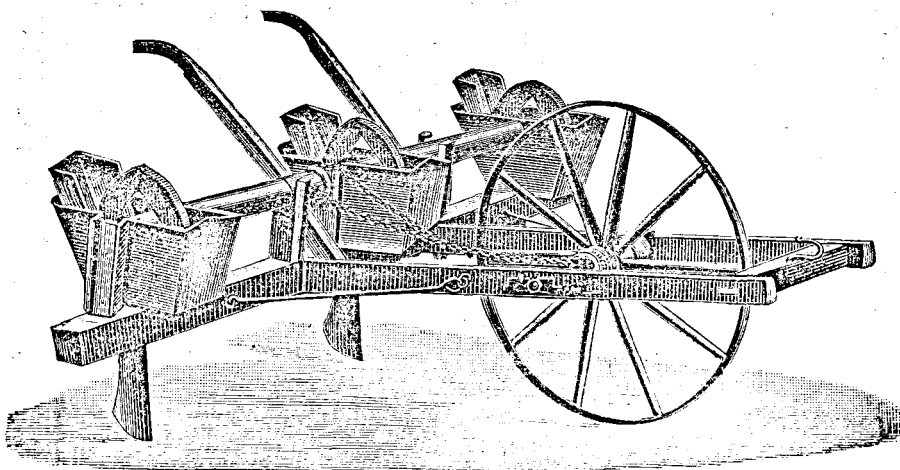
szántó és földmívelési eszközök,

Különlegességek,

váltó ekék, rétboronák, kukorica vetőgépek és kapáló ekék (viszonyainknak megfelelően) igen mérsékelt árak mellett.

(181. 1-4.)

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

KAJNIT

műtrágya nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Á r a k:

nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolságu rendelési állomások szerint 130-150 frt között változik.

Kicsinyben mm-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr, nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kajnit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők. (76. 6-12.)

ELADOK

35,000 darab kitűnő forradású, dűsgyökérzetű peronospora- és jégverésmentes, fajtiszta fűsajtványt Rip. Portalis, Solonis és Rupestris Monticola alanyokra ojtva.

Árjegyzéket kívánatra küld (103. 3-3.)

BÉRÉNYI JENŐ

szőlőajtványtelepe Zalazentgróton.

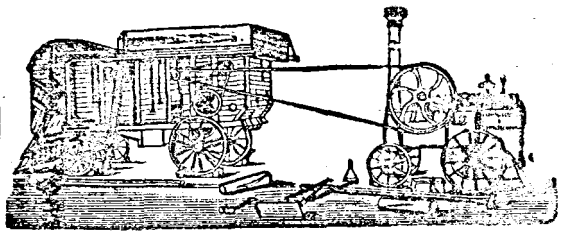

Legjobb
gazdasági-, vetemény-
és virágmagvak
kaphatók

TAUFFER FERENCZ utódánál

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 5.
(40. 13-53.) Telefon: 201. sz.

Nagy raktár Gazdasági gépekből,
Mc. Cormick-féle kaszáló és aratógépek,
továbbá kerékpárok, villamos csengők és összes
részei, gabona-zsákok stb. stb.

KIS KÉZI VETŐGÉP EGÉSZ
ÚJAN IGEN OLCSON ELADÓ,
SZÍM A KIADODAN.

(XXX.)

Magyar tenyészvikák kiválóan fejlettek és edzettek.

Továbbá:

Piros, korán érő tavasz buza
Legkorábbi, bőtermő duppai zab
Törpe, fehér bokorbab,
Prairie királyné óriás tengeri
Legkorábbi székely tengeri
Alcsuthi piros korai tengeri.

(64. 1-4.)

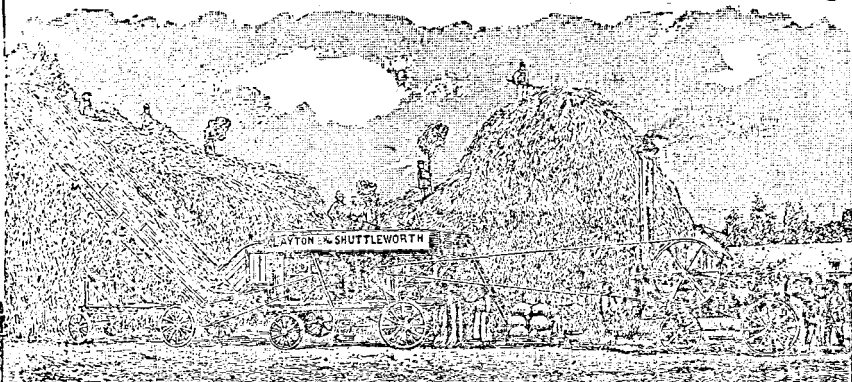
Ötven kilós zsákokban, nagy mennyiségben is kapható

Gróf Teleki Arvédur

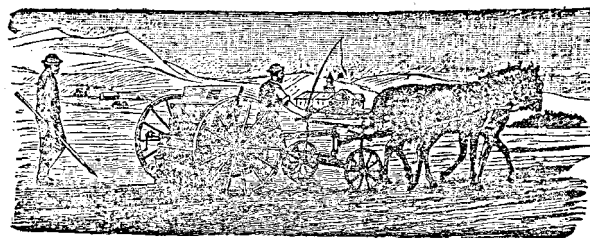
drassói uradalmában, u. p. **Koncza.**

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút
63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

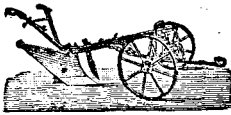
Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2½ egész 12 lóerőig,
továbbá Járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és
aratógépek, szénagyűjtők, boronák, szalmakazalozók.

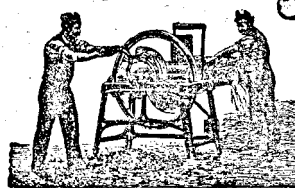
„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek,
szecsavágók, répvágók,
kukorica-morzsolók,
daráló, őrlő-malmok,
egyetemes acél-ekék,

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kiad-
natra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplőgép-gyára.

(33 III. 1-18.)

ELADÓ

egy két utcára nyílló egy emeletes **ÚJ HÁZ**, 4 évig adómentes.

Kolozsvárt, Trencsintér 13. (fapiacz-sor.)

Ára **33,000** forint,

parkettes szobák, vízvezeték és kanalizáció.

Házbér jövedelem egy évre 2586 frt.

Értekezni lehet:

Bethlen-utca 3. szám alatt.

(99. 4-6.)

SZIVATTYUK

mindennemű házi és nyilvános cé-
lokra, a mezőgazdaság-, építkezés
és iparnál

A **BOWER BARFF**-féle

szabadalmazott inoxydálási módszer
szerint

= inoxydált szivattyuk =

(87. 5-26.)

W. GARVENS, Wien,

➔ Árjegyzékek ingyen és bérmentve. ➔

MÉRLEGEK

legújabb javított rend-
szerű tizedes, százados
és hidmérlegek, fából és vasból,
kereskedelmi, közlekedési, gyári,
mezőgazdasági és ipari célokra

EMBERMÉRLEGEK, MÉRLEGEK

házi használatra

Szivattyu- és gépgyártási
betéti társaság.

I. Schwarzenberg-gasse 6.

I., Wallfischgasse 14.

MALOM- BERENDEZÉSEKET,

valamint

egyes malomgépeket, vizeskerekeket, turbinákat,
közlőműveket stb. gyárt és szállít

WÖRNER J. ÉS TARSA

malomépítészeti gépgyára és vasöntője

(102. 3-26.)

Budapesten,

Külső Váci-út 54. szám.

Most jelent meg

„A SZŐLŐ HELYES METSZÉSE“

című munkának 2-dik átdolgozott kiadása, mely a szőlők metszését
tárgyalja.

Írta: **Maurer János** a Szőlészeti és Borászati Lap szerkesztő-kiadója. A könyv
9 iv, 144 oldal terjedelemben a szöveg közé nyomott 24 ábrával jelent meg.

Ára **1 frt.**

Jellege: Szőlőt metszeni könnyű,
De jól metszeni nehéz.

Az előfizetési ár a szerző címére: **MAURER JÁNOS KASSA**, (Maurer udvar)
küldendő.

A ki 5 példányt rendel meg, hat példányt kap. 220 (122. 2-2.)

Nöthling Vilmos

magkereskedésében

Budapest

Calvin-tér 9. sz.

szerezhetők be a legmegbízhatóbb
s legkitünőbb minőségű

gazdasági

kerti vetemény

és virág magvak.

(95. 4 G.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Egy mtr uj minta jó mosó karton	—13 kr.
Egy mtr francia atlasz szatin	—35 kr.
Egy mtr francia jó mosó karton	—22 kr.
Egy mtr ruhaszövet	—24 kr.
Egy mtr ruhaszövet divatos 120 cm széles	—48 kr.
Egy mtr ruhaszövet angol 120 cm széles	—85 kr.
Egy mtr zeffin és szöltes	—20 kr.
Egy mtr fulárd szatin	—12 kr.
Egy mtr siffon	—15 kr.
Egy vég rumburgi vászon	5 50 kr.
Egy vég kreász vászon	4 50 kr.
Egy garnitúra 6 személynek damaszt teríték	3 20 kr.
Egy garnitúra 6 személynek kávé teríték	1 40 kr.
Egy garnitúra 2 ágy és asztal bordó teríték	4 40 kr.
Egy bordó függöny	1 30 kr.

Verseny-

Egy pár gyermek félcipő	50 kr.
Egy pár magas szárú bőrczipő	95 kr.
Egy pár női bőr czugos czipő	2 40 kr.
Egy pár női zergebőr czugos czipő	3 70 kr.
Egy pár női lakbőr czugos czipő	3 90 kr.
Egy pár női kesztyű bőr czugos czipő	4 40 kr.
Egy pár női kivágott fényes bőr czipő	1 50 kr.
Egy pár női kivágott lakbőr czipő	1 80 kr.
Egy pár férfi czugos bőrczipő	2 50 kr.
Egy pár férfi czugos borjubőr czipő	3 20 kr.
Egy pár fiu czugos bőrczipő	2 40 kr.
Egy pár fiu hegymászó bőrczipő	3 20 kr.
Egy pár gyermek hegymászó bőrczipő	1 70 kr.
Egy pár leány hegymászó bőrczipő	2 20 kr.
stb. stb.	

KOHN LAJOS ÉS TÁRSA

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós (belhid-utcza) 24 a posta-palota mellett.

Egy fiu posztó kalap	70 kr.
Egy fiu finomabb posztó kalap	1 40 kr.
Egy férfi lágy posztó kalap	95 kr.
Egy férfi lágy finomabb posztó kalap	1 70 kr.
Egy kemény posztó kalap	1 80 kr.
Egy kemény finom posztó kalap	3 00 kr.
Egy férfi Siffon ing	95 kr.
Egy férfi Siffon ing finomabb	1 45 kr.
Egy férfi Siffon ing legfinomabb	2 00 kr.
Egy férfi Siffon ing selyem elővel	1 90 kr.
Egy női Siffon ing	60 kr.
Egy női Siffon ing finomabb	1 30 kr.
Egy gyermekkocsi négy kerekű	5 20 kr.
Egy utazó kosár	3 80 kr.
(108. 3—4.)	stb. stb.

árjegyzék

Különlegességek.

Egy pár női chevabőr félcipő	3 60 kr.
Egy pár női chevabőr czugos czipő	5 40 kr.
Egy pár női chevabőr fűdzős debadu	4 50 kr.
Egy pár női chevabőr gombos czipő	4 60 kr.
Egy pár női fényes zerge fűdzős czipő	4 20 kr.
Egy pár női fényes zerge gombos czipő	4 40 kr.
Egy pár női fényes zerge félűdzős czipő	2 80 kr.
Egy pár női fényes zerge félgombos czipő	3 00 kr.
Egy pár férfi karlsbadi czugos czipő	4 50 kr.
Egy pár férfi kesztyűbőr czugos czipő	4 80 kr.
Egy pár férfi hegymászó bőrczipő	4 70 kr.
Egy pár férfi chevabőr czugos czipő	6 20 kr.
Egy pár férfi lakbőr hegymászó czipő	5 40 kr.
Egy pár férfi lakbőr czugos czipő	4 80 kr.

Monogrammok és himzésekhez a legújabb minták jutányosan előnyomattatnak. Gyári-raktár vízmentes ponyvából.

Gyümölcsfák

minden nemei, továbbá róza és fenyőfák sok szép válfajban kaphatók

PETROVAY GYÖRGY

immár 31 év óta előnyösen ismert faiskolájában a fák minőségéhez mért méltányos árakon

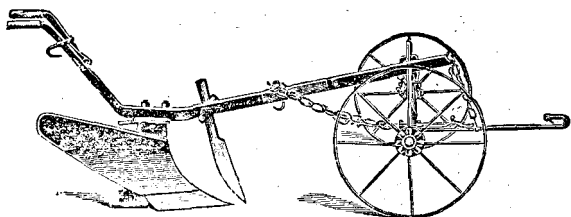
Nagy-Kürüben (Jász Nagy-Kun-Szolnokmegye).

Árjegyzék bérmentve küldetik.

(100. 4—6.)

Egy és többvasu egyetemes

ACZÉLEKEIM és TALAJMIVELŐ

eszközeim olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknel fogva ország-szerte legjobb hirnévnek és kelendőségnek örvendenek minél fogva gyártmányaimra a t gazdaközön-ség figyelmét felhívom.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálok.

Bächer Rudolf

es. és kir. kizárólagos ekegyára Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68. szám.

Magyarországi vezérképviselő:

S z ü c s Z s i g m o n d.

1898. Eperjesen,
állami arany érem.

Az „UNICUM-DRILL“

egyetemes sorbavetőgép sokoldalú használhatóságánál, czélszerű és egyszerű szerkezeténél fogva egész Európában a legjobb hirnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, minélfogva az összes eddigi vetőgépek között az első helyet foglalja el.

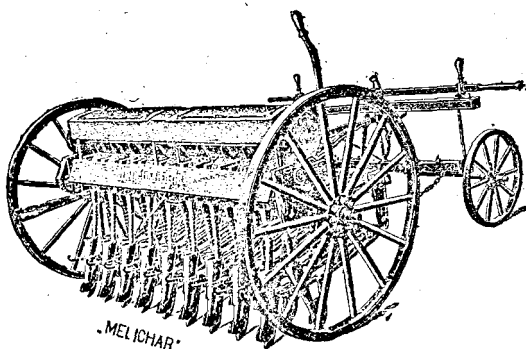
Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

MELICHAR FERENCZ

(26. 5—12.)

es és kir. szabad. kizárólagos vetőgépgyára

BUDAPEST, VI. kerület, Nagymező-utcza 68. szám.

STANDARD

életbiztosító farsaság Edinburghban, Angolhon.

Alapított 1825.

Magyarországi fiók:

Budapest, V. ker., Fürdő-utcza 4.

Évi bevétel	27,500,000 korona.
Kiutalt nyereményrészek	150,000,000 „
Vagyon	220,000,000 „
Halálesetek folytán kifizetve	450,000,000 „

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világgötvények. Kötvények érvényben tartása díj-fizetések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre meg-állapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlan-ság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háboru biztosítás népfel-kezők részére.

Díjtablázatok kívánatra küldetnek.

Erdélyrészi vezértügynök:

Kauntz József úr

(129. 1—2.) Kolozsvár, Rózsa-utcza.

GRÜNNMÓR

BUDAPEST, VI. ker., Lázár-utcza 10. szám.

Olaj-kenő Gazdasági és Műszaki cikkek külön-legességei.

Uradalmak, Gazdák, Gyárosok, és Nagyiparosok legkedvezőbb árakban részesülnek.

Legversenyképesebb ajánlatok

(90. 4—4.)

Gépolaj,

Hengerolaj Tovotta-kenő, Ponyvák

és a t. b. i.-re.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a a beltorda-utcai róm. kath. Lyceum-épületben levő

kárpitos butoraktáromat,

hol állandóan készletben tartok teljes lakberendezéseket, ugyszintén egyes butordarabok, mint szekrények, heverő diványok, lószőr- és ruganyos-matraczo-
kat, tükröket és képeket stb. a legolcsóbb árak mellett. — Elvállalok mindennemű kárpitos munkát úgy helyben, mint vidéken. Átalakításokat is izlésesen és
jutányos árban a legújabb rajzok szerint saját műhelyembe készítek. Továbbá a legújabb szerkezetű és összecsiszolható ágybetéttel --- divánok és fautelek s a leg-
újabb tábori ágyakat sodronybetéttel, különösen becses figyelmükbe ajánlva s pártfogásukat kérve, vagyok

(119. 12—12.)

tisztelettel MAYER GÉZA kárpitos és butoraktáros

NEUMANN M. MÉRTÉK-OSZTÁLYÁBÓL.

BUDAPEST, IV. ker. Múzeum-körút I. szám.

BÉCS, I. Kärtner-strasse 19.

Erdélyrészi főtelep Kolozsvár FÖTÉR 14.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint a közelgő **TAVASZI** és **NYÁRI** idényre a legújabb **BELFÖLDI**, valamint **ANGOL- és FRANCZIA** gyártmányu szövetek felülmúlhatatlan nagy választékban készletben vannak.

Műhelyemben **CSAKIS ELSŐRENDŰ KIPRÓBÁLT SZABÁSZOK**, valamint ugyanolyan **MUNKÁSOK** vannak alkalmazva.

A szövetek minőségéért, tartósságáért, valamint a szín valódiságáért teljes felelősséget vállalok.

Nálam készült ruhák mindenkor **DIJTALANUL** javíthatnak.

(86 5-6.)

NEUMANN M.

Prima minőségű
arankamentesnek ólomzárolt
here és luczerna mag,

ugyszintén **répamag**, valamint mind e szakmába
vágó **mezőgazdasági cikkek** legjobb minőségben és
legolcsóbban beszerezhetők:

Páskusz Miksánál

Kolozsvártt, (105. 3-3.)

Nagy-utcza II. sz. Czakó-ház I. emelet. Telefon sz. 369.

Sürgöny-
czim:
Gazdasági
bank.

Mezőgazdasági bank

Giro
számla:
Osztr.-Ma-
gyar banknál

és takarékpénztár részvénytársaság

Kolozsvárt, Jókai-utca 3. szám, emelet.

Teljesen befizetett részvénytőke 200,000 korona.

Betétek után naptól-napig

5% kamatot

fizet s a tőke-kamatadót is az intézet sajátjából fedezi, úgy,
hogy a betevő tiszta kamatot élvez. Betétek rendszerint fel-
mondás nélkül fiztetnek vissza.

Leszámitól váltókat előnyös kamatfizetés mellett s köl-
csönöket nyújt ingatlanokra betáblázás és váltófedezet alapján.

(112. 3-3.)

Az igazgatóság.

BORT,

Cognacot, kis üstös szilvioriumot és fenyővizet, eredeti tisztaságban,
felelősség mellett, nagyban és kicsinyben, a következő mérsékelt
árakban ajánlunk: (97. 4-4.)

Borok megnevezése.	Hordokban hec- toliterenként	1 literes palacz- kokban		Postahordókban literenként
		frt	kr.	
Asztali 1897. évi	23	—	—	—39
Asztali 1896. "	24	—36	—	—40
Finom asztali 1895. "	26	—38	—	—42
Pecsenye 1892. "	28	—42	—	—44
Schiller (piros) 1896. "	26	—38	—	—42
Ráczürmös (ó borral feltöltve)	28	—42	—	—44
Kisküküllőmenti 1892. évi	30	—44	—	—46
Marosmenti 1890. "	32	—46	—	—48
Rózsamáli 1896. "	32	—45	—	—48
Erdélyi 1890. "	36	—50	—	—52
Erdélyi Rizling 1896. "	45	—60	—32	—61
Bakator (Magyarádi) 1888. "	47	—62	—32	—63
Olasz rizling (Magyarádi) 1888. "	47	—62	—32	—63
Tramini 1890. "	52	—65	—34	—68
Leányka 1890. "	62	—75	—38	—78
Cognac öreg	280	—300	160	320
Cognac ifju	130	—160	—85	180
Székely fenyőpálinka	47	—60	—32	—62
Valódi ó szilviorium	70	—80	—42	—82
Valódi új szilviorium	57	—65	—35	—68

Egy postahordó ürtartalma circa 3-5 liter, bérmentve küldjük. Hordócs-
káért külön 60 krt számítunk s bérmentes visszaküldés mellett árát megtérítjük.

Hordók, üvegek, ládák saját árban adatk, bérmentes visszaküldés mel-
lett ugyanabba vissza is vétetnek.

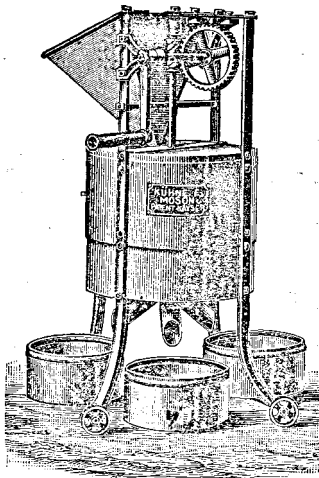
A borok vagy a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett szállíthatnak.
Ismeretlen megrendelők az utóbbi esetben a megrendelt bor értékének 10 %-át
előre küldjék be.

Árak kötelezettség nélkül, helyben vagy vasutra feladva értendők.

A pálinkafélék fogyasztási adóval együtt, a borok fogyasztási adó nélkül
értendők.

Székely Borkereskedés R. Társ. Székely-Keresztúron.

1898. Szolnokon és Eperjesen ismét I. díjak arany érmek!!

KÜHNE E.

Magyarország legrégebb gazdasági gépgyára
MOSONBAN (1856)

ajánlja a bekövetkező tavaszi idényre:

**Sack rendszerű acél egyes, kettős
és hármás ekéit, Laacke-féle szán-
tőföld és rétboronáit,**

eredeti „**Hungária Drill**”
hegyes vidékre, „**Mosoni Drill**”
kis gazdáknak, „**Jubileum Drill**”
sorvetőgépeit leszállított áron.

**Magtárszelelők, rosták, konkolyozók folyton
készletben.**

(27. 6-6.)

Uj! Kayser-féle Uj!

centrifugális

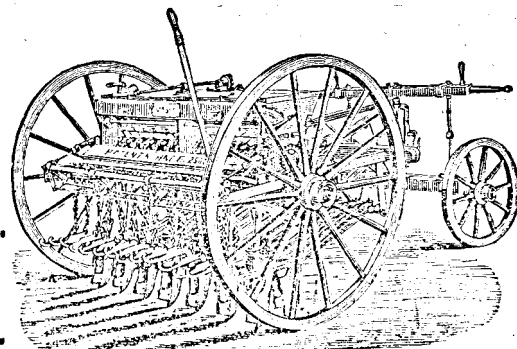
gabona osztályozó

csak **KÜHNE E.-nél.**

BEHÁN UJ
„**DIADAL**” ROSTÁJA.

Uj árjegyzék (1899.) kívánatra bérmentve.

FŐRAKTÁR:
Budapest, Váci-körút 57/a sz.

Eladó szőlő-ajtványok
és kiténő

asztali **Ó-** és **Új** hegyi borok
nagy mennyiségben.

Gyökeres ojtványok: Bakar piros, Erdei fehér, Bacsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz
Rizling, Rajnai Rizling, Ropogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre
120 frt első osztályu, II-od osztályu 60 frt. Sima zold ojtvány ugyanezen fajokból ezre
80 frt első oszt., II-od osztály 50 frt, mind Rip. Portalis alányba vannak ojtva, kap-
lató nagy mennyiségű Othello sima vessző ezre I. oszt. 10 frt, II. oszt. 6 frt.

Megrendeléseket elfogad:

(115. 2-10.)

Sándor József Bihar-Diószegen.

A LEGJOBB MAGVAK KAPHATÓK MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója, Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedésében

BUDAPESTEN, Andrásy-út 23-ik szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

(28. 13 x.)

AZ „ADRIAI” Biztosító-Társulat

alapított 1838-ik évben.

*** (41. 10—12.)

Vagyonbiztosági tőkéje 42 millió forint.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 60 éves fennállása óta 218 millió frtot fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett: tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS, Gr. **TELEKI LÁSZLÓ,**
vezérfelügyelő. vezérképviseléségi tanácsos.

Kereskedelmi ker-
tészet, magtermelés.

KLEIN VILMOS
magkereskedő SZATMÁR.

Heremag-kivíteli
üzlet.

Ajánlja kiváló minőségű gazdasági magvait, főképp államilag ólomzárolt

lóheremagot

stb., mindenféle gazdasági magot. Sajáttermésű konyhakerti s virágmagvainak, valamint fa- és rózsaiskolájának képes árjegyzékét kívánatra beküldi

(109. 3—3.)

Klein Vilmos
magkereskedő SZATMÁR.

Számos erdélyi főúr elismerő levele rendelkezésre áll.

Egészen új magburgonya!

Gáspár-féle „Szekely kincs” két kitűnő faj keresztezéséből nyert korai rózsaszín kiffi burgonya, mely mesés bőtermősége és betegséggellentálló képességénél fogva eddig páratlanul áll. — A gumó alakja: kiffi. Színe: szép rózsaszín. Húsa: sárga. Érés ideje: július közepétől váltva érik, de azért májusig csírázatlanul eltartható. Mint kitűnő csemege és leghálásabb gazdasági faj méltán nevezhető a jövő burgonyájának. 50 Ko 650, 25 Ko. 3.60, 10 Ko. 2.—, 5 Ko 120.

Kapható: GÁSPÁR ANTAL gyümölcstelepen Maros-Vásárhelyt. (110. 3—4.)

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak 1897. évi 49851. sz. magas rendelete folytán ez évi november 15-én a közegészségügyi hatóság által kibocsátott felszólításra való figyelemztetéssel felhívjuk az összes nyilvános helyiségek, nevezetesen: Irodák, kereskedések, fürdők, szállodák, vendéglők, kávéházak, pálinkamérések, magánhivatalok, iskolák, kisdóvók, korházak, egyesületek tulajdonosait, illetve igazgatóit, hogy a tüdőgümőkór és sok egyéb betegségek tovább fertőzése ellen a védekezés főképp abban áll, hogy a tüdővésztes betegbeszáradt és szétporlott köpete megsemmisítessék, hogy az a levegőbe melyet mások beszívják, az élelmi és élvezeti cikkekre, melyek közfogyasztásra szánják, valamint a közhasználatban levő tárgyakra ne jusson.

Ezen célra egyesgyedül és kizárólag a valódi amerikai „Dustless” poroló anyag készült, mely megsemmisíti a port és meggátolja a bakterium továbbterjedését.

Tisztítja a levegőt!

Főlösségessé teszi az öntözést, surolást és kefélést!

Beeresztéseket elfogad és eszközöl úgy helyben mint vidéken a *Dustless Floor Dressing Co.*

HYGIEIA pormentesítő vállalat erdélyrészi vezérképviselősége Kolozsvárt.

DIETRICHSTEIN J.

Mátyás király-utca (Trandafir-ház.) Telefon 395.

Vidéki képviselők kerestetnek.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Ó V Á S I

A *Dustless Floor Dressing Co.* Képviseletének

Hygieia pormentesítő vállalat

Kolozsvárt.

Ugy az önök tájékoztatására, valamint rendelő

közönségük és vevőik érdekében indítatva érezzük magunkat kinyilatkoztatni, miszerint az United States of North Amerika területén senkinek sincs megengedve az általunk törvényesen védett „Dustless” nevet használni.

Az Egyesült Államokban ennél fogva eléggé védve vagyunk utánzatoknak ezen a néven való terjesztése ellen. Nálunk meg kell elégedniük az utánzóknak az al, — hogy anyagukat hasonló hangzású nevek alatt mint; Dustlos, Dustproof, Dustkiller stb. adják el.

Vevőink bizonyára rövid idő múltán megtalálják a különbséget a valódi és utánzat közt.

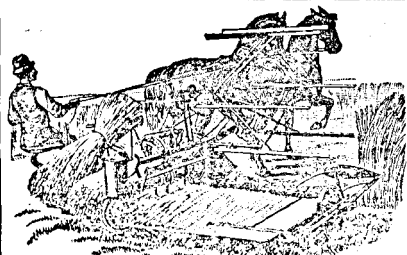
Felhatalmazzuk ezen nyilatkozatunkat tetszésük szerint nyilvánosságra hozni

Tisztelettel

Dustless Floor Dressing Co.

A. Wellisch, A. Leopold.

(79 6—26)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

Az Adriance, Platt és Co.

new-yorki gyár világhírű „Adriance”

kévekötő-, marokrakó-, arató- és fűkaszaló-gépeinek

magyarországi kizárólagos képvisellete

Minden, a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint: vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb. legjutányosabb beszerzési forrása.

A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő”-jét bárkinék ingyen és bérmentve megküldi.

A V. Vermorel-féle

villefranchei gyár világhírű

„Éclair”

peronospora-fecskendőinek

(32. 13—26.)

